

POREZ NA DOHODAK - ANALIZA, FINANCIJSKA ULOGA I OSTALI UČINCI

Pešut, Marin

Undergraduate thesis / Završni rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Economics in Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Ekonomski fakultet u Osijeku**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:145:801381>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-25**

Repository / Repozitorij:

[EFOS REPOSITORY - Repository of the Faculty of Economics in Osijek](#)

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Ekonomski fakultet u Osijeku

Preddiplomski sveučilišni studij *Ekonomska politika i regionalni razvitak*

Marin Pešut

**POREZ NA DOHODAK – ANALIZA, FINANCIJSKA ULOGA I
OSTALI UČINCI**

Završni rad

Osijek, 2021.

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Ekonomski fakultet u Osijeku

Preddiplomski sveučilišni studij *Ekonomska politika i regionalni razvitak*

Marin Pešut

**POREZ NA DOHODAK – ANALIZA, FINANCIJSKA ULOGA I
OSTALI UČINCI**

Završni rad

Kolegij: Javne financije

JMBAG: 0010224997

e-mail: marinpesut1@gmail.com

Mentor: prof. dr. sc. Branimir Marković

Osijek, 2021.

Josip Juraj Strossmayer University of Osijek

Faculty of Economics in Osijek

Undergraduate university of *Economic policy and regional development*

Marin Pešut

**INCOME TAX – ANALYSIS, FINANCIAL ROLE AND OTHER
EFFECTS**

Final paper

Osijek, 2021.

IZJAVA

O AKADEMskoj ČESTITOSTI, PRAVU PRIJENOSA INTELKTUALNOG VLASNIŠTVA, SUGLASNOSTI ZA OBJAVU U INSTITUCIJSKIM REPOZITORIJIMA I ISTOVJETNOSTI DIGITALNE I TISKANE VERZIJE RADA

1. Kojom izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem da je završni (navesti vrstu rada: završni / diplomski / specijalistički / doktorski) rad isključivo rezultat osobnoga rada koji se temelji na mojim istraživanjima i oslanja se na objavljenu literaturu. Potvrđujem poštivanje nepovredivosti autorstva te točno citiranje radova drugih autora i referiranje na njih.
2. Kojom izjavljujem da je Ekonomski fakultet u Osijeku, bez naknade u vremenski i teritorijalno neograničenom opsegu, nositelj svih prava intelektualnoga vlasništva u odnosu na navedeni rad pod licencom *Creative Commons Imenovanje – Nekomercijalno – Dijeli pod istim uvjetima 3.0 Hrvatska*.
3. Kojom izjavljujem da sam suglasan/suglasna da se trajno pohrani i objavi moj rad u institucijskom digitalnom repozitoriju Ekonomskoga fakulteta u Osijeku, repozitoriju Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku te javno dostupnom repozitoriju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (u skladu s odredbama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, NN br. 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 02/07, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14, 60/15).
4. izjavljujem da sam autor/autorica predanog rada i da je sadržaj predane elektroničke datoteke u potpunosti istovjetan sa dovršenom tiskanom verzijom rada predanom u svrhu obrane istog.

Ime i prezime studenta/studentice: Marin Pešut

JMBAG: 0010224997

OIB: 49570114097

e-mail za kontakt: marinpesut1@gmail.com

Naziv studija: Preddiplomski sveučilišni studij; smjer Ekonomska politika i regionalni razvitak

Naslov rada: Porez na dohodak – analiza, financijska uloga i ostali učinci

Mentor završnog rada: prof. dr. sc. Branimir Marković

U Osijeku, 16. 9. 2021. godine

Potpis Marin Pešut

Porez na dohodak – analiza, financijska uloga i ostali učinci

SAŽETAK

Porez na dohodak jedan je od suvremenih vrsta poreza koji ima važnu ulogu u poreznom sustavu države. Definira se kao izravni porez, odnosno kao porez koji je izravno nametnut osobama koje ostvaruju dohodak te snose porezni teret. Smatra se najkarakterističnijim oblikom izravnih poreza. Obveznicima poreza na dohodak smatraju se sve fizičke osobe koje ostvaruju dohodak u Republici Hrvatskoj. Većim brojem poreznih obveznika, države ostvaruju veću financijsku izdašnost. Temeljnom vrijednošću poreza na dohodak smatra se nametanje na oporezivi dohodak pojedinaca, obično prema progresivnim poreznim stopama. Zbog navedenog svojstva porez na dohodak lako se prilagođava sposobnosti plaćanja pojedinaca i domaćinstva. Zahvaljujući dobroj prilagodbi sposobnosti plaćanja, nakon oporezivanja postiže se pravednija raspodjela dohotka nego prije oporezivanja. Ovaj porezni oblik u brojnim je zemljama jedan od osnovnih poreza, budući da svojom progresivnošću doprinosi pravednosti poreznog sustava. U radu se analizira porezni sustav, povijest poreza te porez na dohodak. Najveći naglasak je na porezu na dohodak, što je i ujedno tema ovoga završnog rada.

Ključne riječi: porez, porez na dohodak, porezni obveznik, obračun plaća, vlasti

Income tax – analysis, financial role and other effects

ABSTRACT

Income tax is one of the modern types of taxes that plays an important role in the tax system of the state. It is defined as a direct tax, in other words as a tax that is directly imposed on persons who earn income and bear the tax burden. It is considered the most characteristic form of direct taxes. All people earning income in the Republic of Croatia are considered to be income tax payers. With more taxpayers, states achieve greater financial generosity. The core value of income tax is considered to be the imposition on the taxable income of individuals, usually according to progressive tax rates. Due to the stated property, income tax is easily adjusted to the ability of individuals and households to pay. Thanks to a good adjustment of the ability to pay, a fairer distribution of income before tax is achieved after taxation. This form of taxation is one of the basic taxes in many countries, as its progressiveness contributes to the fairness of the tax system. This paper analyzes the concept of tax system, the history of tax and income tax. The greatest emphasis is on income tax, which is also the topic of this final paper.

Keywords: tax, income tax, taxpayer, payroll, authorities

SADRŽAJ

1. Uvod.....	1
2. Metodologija rada	2
2.1. Predmet istraživanja	2
2.2. Metode istraživanja.....	2
2.3. Hipoteze rada.....	2
3. Razvoj, pojam i temeljne funkcije javnih financija.....	3
4. Porezni sustav	5
4.1. Povijest poreza.....	6
4.2. Karakteristike i klasifikacija poreznog sustava u Republici Hrvatskoj.....	7
4.3. Porezne promjene poreza na dohodak u Republici Hrvatskoj.....	8
4.3.1. Promjene poreza na dohodak u 2015. godini.....	9
4.3.2. Promjene poreza na dohodak u 2016. godini.....	10
4.3.3. Promjene poreza na dohodak u 2017. godini.....	10
4.3.4. Promjene poreza na dohodak u 2018. godini.....	11
4.3.5. Promjene poreza na dohodak u 2019. godini.....	11
4.3.6. Promjene poreza na dohodak u 2020. godini.....	12
4.3.7. Promjene poreza na dohodak u 2021. godini.....	12
5. Porez na dohodak	15
5.1. Povijesni pregled poreza na dohodak u Republici Hrvatskoj.....	15
5.2. Karakteristike i oblici poreza na dohodak	17
5.3. Obveznici poreza na dohodak.....	19
5.4. Dohodak i izvori dohotka	19
5.4.1. Dohodak od nesamostalnog rada.....	19
5.4.2. Dohodak od samostalne djelatnosti.....	20
5.4.3. Dohodak od imovine i imovinskih prava	20
5.4.4. Dohodak od kapitala.....	21
5.4.5. Drugi dohodak.....	21
5.5. Pregled neoporezivih primitaka, primitaka koji se ne smatraju dohotkom i primitaka na koje se ne plaća porez na dohodak.....	22
5.6. Osobni odbitak i faktori - neoporezivi dio dohotka.....	25
6. Primjer obračuna poreza na dohodak.....	28
6.1. Analiza i usporedba obračuna poreza na dohodak od nesamostalnog rada i poduzetničke plaće	28
7. Rasprava.....	33

8. Zaključak.....	39
Literatura	40
POPIS TABLICA.....	44
POPIS GRAFIKONA	45

1. Uvod

Porezi, kao jedni od važnijih prihoda, zaslužni su za učinkovito funkcioniranje financijskog i gospodarskog sustava svake države. Kroz povijest su bili determinirani raznim čimbenicima, poput političkih i ekonomskih. Porezi su propisani od strane države te služe kao prisilni oblik davanja.

Najvažnijim porezima u pogledu fiskalnog sustava države imaju porez na dobit, porez na dodanu vrijednost te porez na dohodak. Njihova uloga gospodarsko je jačanje i razvoj države kroz prikupljanje prihoda.

Porez na dohodak pojavljuje se u doba industrijalizacije kada dolazi do sve češćeg ostvarivanja dohotka te time država uviđa priliku za ubiranjem. Smatra se jednim od najsloženijih poreznih oblika. Ovaj oblik poreza često je izložen reformama te se najnovijom reformom, smanjenjem poreza, ciljalo na porezno olakšanje građana Republike Hrvatske.

Od 2018. godine propisano je kako se porez na dohodak smatra zajedničkim porezom, odnosno novčana se sredstva od poreza na dohodak dijele na jedinice lokalne i regionalne samouprave Republike Hrvatske.

Ovim radom cilj je detaljnije opisati porez na dohodak kroz teorijsku osnovu te praktične primjere koji su opisani u radu.

2. Metodologija rada

Ovo poglavlje govori o metodologiji ovoga završnog rada. Metodologija rada sastoji se od tri dijela, a to su predmetno, vremensko i prostorno razgraničenje teme rada, kao i korištenje znanstvene metode istraživanja i pisanja ovog rada, ali i ciljeva hipoteze rada.

2.1. Predmet istraživanja

Predmet istraživanja ovog završnog rada je porez na dohodak, analiza, uloga i ostali financijski učinci koji su prikazani kroz obradu tema navedenih u sadržaju rada.

2.2. Metode istraživanja

U ovom završnom radu korištena je metoda analize, to je postupak znanstvenog istraživanja raščlanjivanjem složenih pojmova, sudova i zaključaka na njihove jednostavnije sastavne dijelove i elemente. Podatci izneseni o porezu na dohodak raščlanjeni su ovom metodom. Prikupljeni podatci o poreznom sustavu i razvoju, pojmu i temeljnim funkcijama javnih financija opisani su deskriptivnom metodom. Deskriptivna metoda je postupak jednostavnog opisivanja ili očitavanja činjenica, procesa i predmeta u prirodi i društvu te njihovih empirijskih potvrđivanja odnosa i veza, ali bez znanstvenog tumačenja. Podatci prikupljeni o obračunu poreza na dohodak od nesamostalnog rada i poduzetničke plaće uspoređeni su komparativnom metodom. Navedena metoda temelji se na proučavanju, sličnostima i razlikama između dvije ili više pojava ili stvari.

2.3. Hipoteze rada

Hipoteze rada predstavljaju pretpostavke koje će se kasnije potvrditi ili odbaciti. Svrha ovog poglavlja jest dokazati jesu li navedene hipoteze točne ili netočne.

1. hipoteza rada: Broj uzdržavanih članova obitelji ne utječe na visinu neto plaće od nesamostalnog rada.
2. hipoteza rada: Povećanje broja zaposlenih utječe na prihode od poreza na dohodak državnog proračuna Republike Hrvatske.

3. Razvoj, pojam i temeljne funkcije javnih financija

Javne financije smatraju se jednom od najstarijih grana ekonomije. Političarima su kroz povijest bili potrebni savjeti mislilaca i istraživača još iz doba antike pa sve do današnjice, a sve to u svrhu uspješnog vladanja svojim državama. Pitanja javnih financija privlačila su skolastike i merkantiliste još u davnom 16. i 17. stoljeću.

Nakon toga slijedila su istraživanja kameralista o javnom domaćinstvu. Pitanje Pettyja, Lockea i Humea u Engleskoj prethodilo je djelu Adama Smitha „Bogatstvo naroda“, koje je postalo prvi moderni prikaz javnih financija. Od tada su javne financije do određene mjere vodile suvremenu ekonomsku znanost. Ricardo, Muller, marginalisti, Marshall, Pareto i Pigou ostavili su traga u ekonomiji javnih financija. Posebno treba istaknuti ime važnog ekonomista 1930-ih godina, J. M. Keynesa koji je zaslužan zbog uvođenja stabilizirajućih učinaka fiskalne politike na gospodarstvo. Jedan od važnijih teoretičara bio je i Solow koji je poticao reformuliranje spoznaje o dugoročnom prevladjivanju poreza kroz neoklasični model rasta.

Kako navodi Institut za javne financije, slavna imena javnih financija koji su osim Musgravea vodeći znanstvenici na području javnih financija danas: Joseph E. Stiglitz, Harvey S. Rosen te Vito Tanzi.

„Moderna tržišna gospodarstva zapravo su mješoviti sustav u kojem javni i privatni sektor djeluju međuovisno i povezano. Gospodarski sustav zapravo nije niti javan niti privatn, već je mješavina oba sektora. Javne se financije bave ekonomikom javnog sektora i njegovim djelovanjem u mješovitom sustavu. Proučavanje djelovanja javnog sektora ne odnosi se samo na njegovo financiranje već javni sektor ima značajno djelovanje i na alokaciju raspoloživih resursa, na raspodjelu dohotka i na razinu ekonomske aktivnosti. Iako je ovime određen prilično širok obuhvat predmeta javnih financija one ipak ne podrazumijevaju bavljenje cjelinom ekonomske politike“ (Institut za javne financije).

Postavlja se pitanje zašto dolazi do potrebe za postojanjem javnog sektora i njegova proučavanja kada je riječ o javnim financijama, odnosno zašto se cijelo gospodarstvo ne može „povjeriti“ samo privatnom sektoru.

„Tržišni mehanizam ne može sam izvršavati sve ekonomske funkcije. Politika javnog sektora potrebna je da usmjerava, ispravlja i dopunjava djelovanje tržišta. Mnoštvo razloga objašnjava zašto je to tako, uključujući i sljedeće:

- Učinkovita alokacija resursa temelji se na pretpostavci o konkurentnosti tržišta faktora proizvodnje i proizvoda. Konkurentnost je osigurana kada ne postoje prepreke ulasku na tržište i kada potrošači i proizvođači raspolažu potpunim informacijama. Državna je regulativa potrebna da bi se osigurali ovi uvjeti. Državna je regulativa potrebna i kada je konkurencija neučinkovita zbog opadajućih troškova proizvodnje.
- Ugovorni aranžmani koji su nužni za funkcioniranje tržišta ne mogu postojati bez zaštite i zakonske prisile koju osigurava država.
- Čak i kada je zakonska regulativa osigurana i kada su prepreke konkurenciji uklonjene postoje određena dobra čije su proizvodne i potrošne značajke takve da se ne mogu osiguravati putem tržišta. Pojavljuje se problem vanjskih učinaka koji se mora ispravljati pomoću politike javnog sektora, tj. subvencioniranjem, diskriminacijskim oporezivanjem ili proračunskim zadovoljavanjem.
- Poštovanje pojedinih društvenih vrijednosti može zahtijevati određenu preraspodjelu dohotka ili bogatstva što se također rješava u okviru proračunske politike.
- Tržišni sustav sam po sebi ne stvara punu zaposlenost, stabilnost cijena i društveno poželjne stope gospodarskog rasta. Javna politika neophodno je potrebna da bi se osigurali ovi ciljevi.
- Javna i privatna gledanja na diskontnu stopu u procjeni vrijednosti buduće (u odnosu na sadašnju) potrošnje mogu se bitno razlikovati.
- Cilj je javnih financija odabrati odgovarajuću skupinu strategija na području javnih prihoda i javnih rashoda u svrhu ostvarenja najboljih rezultata. Navedene mjere na različite načine utječu na gospodarstvo te imaju različite namjene“ (Institut za javne financije).

Postoje određeni ciljevi za poduzimanje tih mjera, Musgrave (1998) smatra da postoje tri skupine ciljeva:

- Alokacijska funkcija – „ukupne upotrebe resursa između privatnih i javnih dobara i odabir određene kombinacije javnih dobara“ (Musgrave, 1998).
- Funkcija raspodjele – „prilagođavanje raspodjele dohotka i bogatstva kako bi se osiguralo ono što društvo smatra „prihvatljivim“ i „pravednim“ (Musgrave, 1998).
- Stabilizacijska funkcija – „korištenje proračunske politike za osiguravanje visoke stope rasta zaposlenosti i zadovoljavajućeg stupnja stabilnosti cijena“ (Musgrave, 1998).

4. Porezni sustav

Svrha poreza jest ubiranje prihoda u svrhu financiranja rashoda države, odnosno ostvarenje fiskalnih ciljeva. Primjenjuju se i kao instrument različitih ekonomskih politika te samim time utječu na ostvarenje veće zaposlenosti, raspodjelu dohotka i stabilnost cijena u državi.

Kako navodi Institut za javne financije (2005), „1. odrednica da su porezi obvezna davanja znači da jednom kad dospiju na naplatu trebaju biti i uplaćeni državi. U suprotnome država može prisilom (sudovima, policijom) ostvariti svoje pravo. Zato neki poreze nazivaju prisilnim iznuđivanjem“ (Institut za javne financije, 2005).

„2. Važno je i to da pojedinac za plaćeni porez ne dobiva izravnu protuuslugu, tj. ako u svibnju platite 1.000 kuna poreza, ne znači da ćete se u tome mjesecu smjeti koristiti uslugama bolnice, škole ili policije do iznosa od 1.000 kuna i nakon toga će vam te usluge biti uskraćene. Jednako tako, ako u tome mjesecu iskoristite 700 kuna usluga, država vam neće vratiti 300 kuna poreza. Porezima nije unaprijed određena njihova namjena niti količina usluge koju ćete za uzvrat dobiti“ (Institut za javne financije, 2005).

Prema Institutu za javne financije (2007), „oporezivanje je zasada jedini poznati praktični način ubiranja sredstava za financiranje javnih rashoda za dobra i usluge kojima se svi koristimo. Čini se da su poreznici svugdje oko nas: porez na dohodak i doprinosi uštežu nam se izravno iz plaće, porez na dodanu vrijednost povećava cijenu robe koju kupujemo, plaćamo porez na promet nekretnina kada kupujemo stan, trošarinu kada automobil punimo benzinom ili kada popijemo pivo u kafiću. Gotovo svaku našu aktivnost vezanu za robu i usluge prati neka vrsta poreza. Kao što Benjamin Franklin kaže, na ovom svijetu ništa nije izvjesno osim poreza i smrti. No čini se da, usprkos našem negodovanju, mora biti tako. Porezi su cijena javnih dobara kojima se koristimo gotovo svakodnevno i vrlo se često i ne pitamo kolika je njihova cijena. Javna su dobra npr. javna zdravstvena zaštita, javno obrazovanje naše djece, javna sigurnost na našim ulicama, red u prometu, muzeji, parkovi, čisti zrak i sl. Da bi smo u svemu tome uživali moramo plaćati poreze“ (Institut za javne financije, 2007).

„Čini se da su poreznici svugdje oko nas: porez na dohodak i doprinosi uštežu nam se izravno iz plaće, porez na dodanu vrijednost povećava cijenu robe koju kupujemo, plaćamo porez na promet nekretnina kada kupujemo stan, trošarinu kada automobil punimo benzinom ili kada popijemo pivo u kafiću. Gotovo svaku našu aktivnost vezanu za robu i usluge prati neka vrsta poreza. Kao što Benjamin Franklin kaže, na ovom svijetu ništa nije izvjesno osim poreza i smrti. No čini se da, usprkos našem negodovanju, mora biti tako. Porezi su cijena javnih dobara

kojima se koristimo gotovo svakodnevno i vrlo se često i ne pitamo kolika je njihova cijena. Javna su dobra npr. javna zdravstvena zaštita, javno obrazovanje naše djece, javna sigurnost na našim ulicama, red u prometu, muzeji, parkovi, čisti zrak i sl. Da bismo u svemu tome uživali moramo plaćati poreze“ (Institut za javne financije, 2005).

4.1. Povijest poreza

Do pojave poreza došlo je vrlo rano, u dalekoj prošlosti. Poznato je kako se u Egiptu za vrijeme dinastija prikupljala glavarina.

„Stare su civilizacije obilježavali drugačiji oblici financiranja države, npr. vlasništvo vladara nad cjelokupnom imovinom ili vlasništvo nad zemljom i prirodnim resursima. U društvima koja su se temeljila na robnom gospodarstvu, vladari su oporezivali svoje podanike uzimajući od njih dio ljetine. U staroj su Grčkoj poreze plaćali samo robovi i stranci. U Rimu su isprva svi građani plaćali porez u obliku glavarine, ali je on bio napušten u doba uspona carstva i velikoga bogatstva stečenoga ratnim osvajanjima“ (Hrvatska enciklopedija, 2021).

„U I. st. pr. Kr. uvedeni su porezi na zemlju i nasljedstvo, a zatim i drugi oblici poreza, kao npr. porezi na žito i sol. U srednjem su vijeku na području Europe postojali različiti porezi (porezi na zemlju, na nasljedstvo, glavarine, različite pristojbe i naknade), koji su se plaćali kraljevima, plemstvu, a ponajviše Crkvi. Gradovi su prikupljali poreze na imovinu, kao i poreze na promet određenim vrstama dobara. Nestankom feudalizma i stvaranjem jakih centraliziranih država jača oslanjanje na prihode od vlastite imovine vladara te od poreza na zemlju, a zatim na prihode od prometa različitim dobrima za široku potrošnju. Tada se prvi put javio otpor prema porezima na potrošnju, za koje se smatralo da više opterećuju siromašne od bogatih“ (Hrvatska enciklopedija, 2021).

„Potkraj XIX. i početkom XX. st. sve se veća pozornost poklanjala pravednosti u oporezivanju i izdašnosti poreznoga sustava te su se pojavili porezi na dohodak. Oni su isprva bili razmjerni, a zatim se, u većini zemalja početkom XX. st., uvelo i progresivno oporezivanje dohotka“ (Hrvatska enciklopedija, 2021).

4.2. Karakteristike i klasifikacija poreznog sustava u Republici Hrvatskoj

Kako navodi Hrvatska enciklopedija (2021), „postoji velik broj poreznih oblika, od kojih su najčešći: porezi na dohodak, porezi na plaće, porezi na dobit, opći i posebni porezi na promet, porezi na nasljedstvo, porezi na imovinu, porezi na izdatke i carine. Radi olakšavanja međunarodne usporedbe poreznih sustava i ocjene njihove primjerenosti za ostvarivanje ciljeva oporezivanja, javila se potreba za njihovim usustavljanjem. Pritom se najčešće primjenjuje podjela poreza na izravne ili direktne i neizravne ili indirektne“ (Hrvatska enciklopedija, 2021).

„Izravni porezi namijenjeni su osobama koje ih plaćaju, dok se kod neizravnih poreza očekuje da će ih osoba koja ih plaća »prevaliti« na druge osobe, odnosno da će za iznos poreza koje plaća oštetiti druge osobe. Izravni porezi opterećuju osobe te su obično oblikovani tako da je njihova visina izravno vezana uz gosp. snagu poreznih obveznika, koja se izražava s pomoću njihova dohotka ili neto imovine. Izravni su porezi: porez na dohodak, porez na neto imovinu, porez na izdatke te porez na nasljedstvo“ (Hrvatska enciklopedija, 2021).

„Porezi na dohodak obično se nameću na ukupan neto dohodak osobe, najčešće umanjen za neki iznos koji odražava egzistencijalni minimum, pri čem se u većini slučajeva uzimaju u obzir okolnosti koje mogu utjecati na sposobnost osobe da plati porez, kao što su bračni status, broj djece i njihova dob te zdravstveno stanje“ (Hrvatska enciklopedija, 2021).

„Porezi na neto imovinu nameću se na neto vrijednost imovine osobe, odnosno na razliku između njezine imovine i obveza, a mogu se uzeti u obzir osobne okolnosti poreznog obveznika. Porezi na izdatke ili porezi na potrošnju oporezuju sav dohodak osim onoga usmjerenog u štednju“ (Hrvatska enciklopedija, 2021).

Kada je riječ o porezima na nasljedstvo oni se mogu uvesti kod ostavitelja nasljedstva ili kod nasljednika. Kod ovog oblika oporezivanja uzimaju se u obzir osobne okolnosti poreznog dužnika te njegova neto imovina.

„U neizravne poreze ubrajaju se opći i posebni porezi na promet, porez na dodanu vrijednost i carine. Opći porezi na promet obično opterećuju velik dio izdataka potrošača i nameću se na gotovo sva dobra i usluge. Mogu biti jednofazni, odnosno naplaćivati se samo u fazi maloprodaje, ili se mogu prikupljati u svim fazama proizvodno-distribucijskoga procesa. Danas je u većini zemalja u primjeni porez dodanu vrijednost, koji je neto ukupni porez na promet; iako se plaća u svakoj fazi, poreznim je obveznicima dopušteno da od svoje porezne obveze

odbiju porez na promet sadržan u cijeni intermedijarnih dobara i usluga koje nabavljaju. Posebni porezi na promet ili trošarine, porezi su koji se nameću na pojedina dobra ili usluge. Mogu biti specifični, tj. plaćaju se prema jedinici mase, duljine, volumena ili nekih drugih značajki poreznog objekta, ili *ad valorem*, što znači da su izraženi u postotku od vrijednosti oporezovanoga dobra ili usluge. Porezi se također mogu podijeliti prema objektu oporezivanja, pri čemu su osnovne vrste objekata oporezivanja osobe, imovina i gosp. aktivnosti. Porezi koji se vezuju uz osobe jesu npr. glavarina kod fizičkih te porezi na tvrtku kod pravnih osoba. Gospodarska aktivnost, odnosno tokovi koji proizlaze iz gospodarskog procesa najznačajniji su objekti oporezivanja. Porezi na gospodarsku aktivnost primjerice su porezi na promet i porezi na dohodak. Porezi se mogu podijeliti i prema načinu oporezivanja, učincima oporezivanja, ciljevima i namjeni poreza i dr.“ (Hrvatska enciklopedija, 2021).

4.3. Porezne promjene poreza na dohodak u Republici Hrvatskoj

U ovome poglavlju detaljnije su opisane porezne reforme poreza na dohodak koje su se događale kroz povijest Republike Hrvatske.

„Poreznom reformom iz 1994. godine uspostavljen je novi sustav oporezivanja dohotka koji je karakteriziralo nekoliko osnovnih elemenata. Prije svega, dominirao je tzv. potrošni koncept oporezivanja dohotka. To znači da je porez na dohodak teretio one dijelove dohotka koji su namijenjeni potrošnji dok su dijelovi dohotka, koji su nastali od štednje i investiranja (dividende, kamate i ostali dohoci od kapitala), bili izuzeti od oporezivanja. S druge strane postoji i tzv. dohodovni koncept koji mnogo šire definira oporezivi dohodak, odnosno uključuje sve vrste dohodaka koji se mogu koristiti za potrošnju (uključujući dohotke od kapitala). Elementi dohodovnog koncepta također su bili sadržani u novom sustavu oporezivanja dohotka u Hrvatskoj, prije svega jer su uz dohotke od rada bili oporezivi i dohoci od imovine i imovinskih prava“ (Šimović, 2012: 4).

Šimović (2012) smatra, „porez na dohodak koji je uveden 1994. godine bio je sintetičkog karaktera, a „sintetički“ porez na dohodak svoje temelje ima u dohodovnom konceptu. Takav porez podrazumijeva da se različiti izvori (vrste) dohotka sintetiziraju u ukupni dohodak, te se takav ukupni (sintetički) dohodak oporezuje jednim poreznim oblikom. Time se nastojalo što više zadovoljiti načelo horizontalne pravednosti prema kojem porezni obveznici s jednakim fiskalnim kapacitetom (dohotkom) moraju snositi jednaki porezni teret. Prema tome, nije se pravila razlika između ostvarenog oporezivog dohotka, bilo da je on bio ostvaren od rada ili od

imovine i imovinskih prava. Što se tiče načela vertikalne pravednosti, ono se ostvarilo uvođenjem progresivne tarife, ali i neoporezivog dijela dohotka čiji je koncept uz određene izmjene zadržan do danas“ (Šimović, 2012).

Šimović (2012) također navodi kako, „od 1994. godine Zakon o porezu na dohodak u Hrvatskoj doživio je brojne izmjene (ukupno 13 izmjena Zakona od čega su čak 3 nova Zakona), a navedeni koncept oporezivanja mijenjao se nekoliko puta. U cijelom promatranom razdoblju može se govoriti o tzv. hibridnom konceptu s obzirom da se isprepliću elementi dohodovnog i potrošnog koncepta oporezivanja dohotka. Potrebno je istaknuti razdoblje od 2001. do 2004. godine kada su se oporezivale dividende i ostali dohoci od kapitala, odnosno kada je dohodovni koncept bio nešto izraženiji. Od 2005. godine do 2012. g. može se govoriti o hibridnom konceptu koji u većoj mjeri sadržava elemente potrošnog koncepta. Porezni propisi u periodu od 2012. do 2015. godine također podliježu čestim promjenama“ (Šimović, 2012).

Stalne izmjene poreznih zakona prouzrokovale su nepovjerenje građana, porezna opterećenja bila su sve veća te je porezni sustav postao nestabilan. Sukladno tome Vlada Republike Hrvatske je od 2016. – 2020. godine odlučila podijeliti poreznu reformu u 4 faze.

U sljedećim poglavljima objašnjene su promjene poreza na dohodak od 2015. – 2020. godine. U svakom od poglavlja navedene su neke od najznačajnijih poreznih promjena za određenu godinu.

4.3.1. Promjene poreza na dohodak u 2015. godini

„Povećanje mjesečnog osnovnog osobnog odbitka s 2.200,00 kn na 2.600,00 kn i osobnog odbitka umirovljenika s 3.400,00 kn na 3.800,00 kn te izmjena poreznih razreda“ (Porezna uprava, 2015).

Tablica 1 Izmjene poreznih osnovica i stopa

Mjesečna porezna osnovica	stopa
Do 2.200,00 kn	12%
od 2.200,00 do 13.200,00 kn (na idućih 11.000,00 kn)	25%
Iznad 13.200,00 kn	40%

Izvor: Porezna uprava

Tablica predstavlja izmjene stopa i mjesečnih poreznih osnovica za 2015. godinu.

„Oporezivanje kamata u okviru dohotka od kapitala - stopa 12% - mogućnost uključivanja u godišnju poreznu prijavu. Kamate obračunate do 31.12.2014. bez obzira kada se isplaćuju ili pripisuju ne oporezuju se“ (Porezna uprava, 2015).

„Mogućnost uključivanja primitaka po osnovi državnih pomoći, poticaja i potpora za nabavu dugotrajne imovine u poreznu osnovicu u iznosima evidentiranih izdataka nastalih temeljem amortizacije te dugotrajne imovine“ (Porezna uprava, 2015).

„Promjena načina oporezivanja primitaka utvrđenih kao razlika vrijednosti imovine i dokazane visine sredstava za njeno stjecanje - drugi dohodak - stopa 40%, bez mogućnosti podnošenja porezne prijave – primjena: na postupke započete od 1. siječnja 2015“ (Porezna uprava, 2015).

4.3.2. Promjene poreza na dohodak u 2016. godini

U 2016. godini Vlada Republike Hrvatske odlučila je „uzeti predah“ od poreznih reformi te je 2016. godinu iskoristila za analizu poreznog sustava. Donesene su nove porezne reforme važne za budućnost poreznog sustava.

„Ciljevi:

1. Smanjenje ukupnog poreznog opterećenja
2. Stabilan, održiv i jednostavan porezni sustav
3. Socijalno pravedniji porezni sustav
4. Jednostavnija i jeftinija porezna administracija
5. Veća pravna sigurnost za porezne obveznike“ (Ministarstvo financija, 2019).

4.3.3. Promjene poreza na dohodak u 2017. godini

Početak 2017. godine kreće nova porezna reforma određena od strane Vlade Republike Hrvatske.

„Promjene u porezu na dohodak od 1. siječnja 2017.:

- propisano je utvrđivanje dohotka kao godišnjeg i konačnog dohotka

- povećan osnovni osobni odbitak s 2.600,00 kn na 3.800,00 kn te koeficijenti za uvećanje osobnog odbitka za uzdržavane članove i djecu s 0,5 na 0,7 te za invalidnost s 0,3 ili 1 na 0,4 ili 1,5; povećani porezni razredi; uvedene samo dvije porezne stope 24% i 36%
- umanjene obveze poreza na dohodak od nesamostalnog rada za 50% za umirovljenike i porezne obveznike s potpomognutih područja i područja Grada Vukovara
- povećan iznos za status uzdržavanog člana s 13.000,00 na 15.000,00 kn
- ukinuta ograničenja za mogućnost paušalnog oporezivanja obrtnika“ (Ministarstvo financija, 2019).

4.3.4. Promjene poreza na dohodak u 2018. godini

Novi porezni propisi počinju se primjenjivati od siječnja 2018. godine. Važno je istaknuti kako od ove godine prihodi od poreza na dohodak više ne ulaze u državni proračun.

Kako navodi portal Profortis (2017), „uzdržanim članom uže obitelji smatraju se bračni drug (izvanbračni i istospolni životni partneri), roditelji poreznog obveznika, djeca nakon prvog zaposlenja te punoljetne osobe kojima je porezni obveznik imenovan skrbnikom prema posebnom propisu ako oni sami godišnje zarađuju manje od 15 tisuća kuna. Tko god je do sada uzdržavao sve koji su od 01.01.2018. ukinuti sa novom definicijom uzdržavanog člana, trebali bi do kraja godine maknuti sa svojih poreznih kartica te "ukinute" uzdržavane članove kako bi im poslodavci od iduće godine mogli pravilno obračunavati osobni odbitak“ (Profortis, 2017).

„U primjeni su i nove odredbe o poreznoj kartici građana. Porezna uprava na zahtjev poslodavca i uz suglasnost radnika od iduće godine ima mogućnost dostaviti poreznu karticu elektroničkim putem po službenoj dužnosti“ (Profortis, 2017).

4.3.5. Promjene poreza na dohodak u 2019. godini

U 2019. godini kao i kroz cijelu reformu od 2016. godine nastoji se porezno rasteretiti građane.

Kako navodi portal Deloitte (2018), „od 1. siječnja 2019. godine doći će do poreznog rasterećenja za određene porezne obveznike, odnosno za one čije plaće spadaju u više porezne razrede. Naime, povećan je prag porezne osnovice do 30.000,00 kuna mjesečno na koju se primjenjuje porezna stopa od 24% (s dosadašnjih 17.500,00 kuna). Na mjesečnu poreznu

osnovicu iznad 30.000,00 kuna predujam poreza na dohodak plaćat će se po stopi od 36%. Analogno tome slijedi i izmjena godišnjih poreznih osnovica“ Deloitte (2018).

„Primici u naravi po osnovi dodjele ili opcijske kupnje vlastitih dionica koje poslodavci i isplatitelji primitka, odnosno plaće, daju radnicima više se neće smatrati primitkom u naravi po osnovi nesamostalnog rada već dohotkom od kapitala, a koji će se oporezivati stopom od 24%. Isto se odnosi i na dodjelu ili opcijsku kupnju dionica tuzemnih ili inozemnih povezanih društava koje ostvaruju radnici i članovi uprave tuzemnog društva“ (Deloitte, 2018).

4.3.6. Promjene poreza na dohodak u 2020. godini

2020. godina obilježena je povećanjem osnovnog osobnog odbitka za 200,00 kn.

„Promjene u porezu na dohodak od 1. siječnja 2020.:

- povećan osnovni osobni odbitak s 3.800,00 kn na 4.000,00 kn
- umanjena porezna obveza mladima za 100% do 25 godina života te za 50% mladima od 26 do 30 godina života za plaću do godišnje osnovice od 360.000,00 kn
- iz cenzusa uzdržavanog člana od 15.000,00 kuna - izuzimaju se naknade učenicima dualnog obrazovanja i nagrade učenicima za vrijeme praktičnog rada i naukovanja“ (Ministarstvo financija, 2020).

4.3.7. Promjene poreza na dohodak u 2021. godini

U 2021. godini jedna od važnijih odrednica bila je smanjenje određenih poreznih stopa.

Porezna uprava (2020) prema Zakonu o porezu (NN 138/20) na dohodak navodi sljedeće promjene u 2021. godini:

- „smanjene su porezne stope s 12% na 10%, s 24% na 20%, odnosno s 36% na 30% koje se primjenjuju pri oporezivanju godišnjih i konačnih dohodaka te paušalnog oporezivanja
- definira se porezni položaj nacionalne naknade za starije osobe
- povećan je porez na dohodak koji je ostvaren po osnovi razlike vrijednosti imovine i visine sredstava kojima je stečena (nerazmjer imovine). Više bi se oporezivali postupci koji nisu u skladu sa zakonskim propisima, obzirom da je stopa poreza na dohodak

smanjena s 36% na 30% zbog čega je Zakonom povećan postotak uvećanja obračunanog poreza na dohodak po toj osnovi sa 50% na 100%

- dohodak od imovine po osnovi najma/zakupa smatra se prijavljenim dostavom isprava od javnih bilježnika
- ujednačava se godišnji obračun za sve porezne obveznike i pojednostavljuje se sustav jer nema više izuzetka u godišnjem obračunu za osobe koje ostvaruju drugi dohodak do iznosa 12.500,00 kn godišnje“ Porezna uprava (2020).

Tablica 2 Promjene u Zakonu o porezu na dohodak

R. br.	Vrsta dohotka	Stara stopa	Nova stopa
1	Dohodak od nesamostalnog rada (plaća)	24 % do 30.000,00 kn (mjesečno)	20 % do 30.000,00 kn (mjesečno)
		36 % iznad 30.000,00 kn (mjesečno)	30 % iznad 30.000,00 kn (mjesečno)
2	Drugi dohodak	24%	20%
3	Dohodak od najma (zakupa)	12%	10%
4	Dohodak od imovinskih prava	24%	20%
5	Dohodak od otuđenja nekretnina i imovinskih prava	24%	20%
6	Dohodak od kapitala po osnovi kamata	12%	10%
7	Dohodak od kapitala po osnovi izuzimanja imovine i korištenja usluga	36%	30%
8	Dohodak od kapitala po osnovi kapitalnih dobitaka	12%	10%
9	Dohodak od kapitala po osnovi dodjele ili opcijske kupnje vlastitih dionica	24%	20%
10	Dohodak od kapitala po osnovi dividendi i udjela u dobitku	12%	10%
11	Drugog dohotka po osnovi razlike vrijednosti imovine i visine sredstava kojima je stečena	54%	60%
12	Godišnji porez na dohodak	24 % do 360.000,00 kn	20 % do 360.000,00 kn
		36 % iznad 360.000,00 kn	30 % iznad 360.000,00 kn

Izvor: Izrada autora prema RriF, 2021.

Tablica 1 prikazuje promjene u Zakonu o porezu na dohodak. Iz tablice se može primijetiti kako su nove stope u 2021. godini smanjene u odnosu na 2020. godinu, te je time došlo do poreznog rasterećenja građana.

Na primjeru smanjenje stope poreza na dohodak od nesamostalnog rada s 24% na 20% povećava se vrijednost neto plaće. Time se u konačnici povećava potrošnja građana, budući da raspolažu s više novca mjesečno.

5. Porez na dohodak

Početak 2000.-ih došlo je do promjena poreza na dohodak. Obveznikom poreza na dohodak smatra se fizička osoba koja ostvaruje dohodak u Republici Hrvatskoj. Fizička osoba može biti domaća ili inozemna. Domaći obveznik mora živjeti unutar Republike Hrvatske, dok inozemni porezni obveznik fizička je osoba koja je zaposlena u državnoj službi u Republici Hrvatskoj ili koja samo ostvaruje dohodak u istoj.

Prema Zakonu o porezu na dohodak (NN 138/20), članak 18., poglavlje III., „godišnju osnovicu poreza na dohodak čini ukupan iznos dohotka od nesamostalnog rada, samostalne djelatnosti prema stavku 2. ovog članka i drugog dohotka koji se ne smatra konačnim, a umanjeno za osobni odbitak iz članaka 14. – 16. ovoga Zakona, osim ako je ovim Zakonom drukčije uređeno“ (Zakon o porezu na dohodak, NN 138/20).

„Porezna osnovica poreza na dohodak umanjuje se za doprinose za mirovinsko i zdravstveno osiguranje te za zapošljavanje“ (Jurković, 2002: 307).

„Izračun obveze poreza na dohodak provodi se u 4 faze:

1. Dohodak iz svih izvora – troškovi ostvarenja dohotka = bruto dohodak
2. Bruto dohodak – porezni odbici i izuzeća = oporezivi dohodak
3. Oporezivi dohodak * porezna stopa = obveza poreza na dohodak
4. Obveza poreza na dohodak – odbici od porezne obveze = konačna obveza poreza na dohodak“ (Kesner-Škreb, 2004: 141-143).

5.1. Povijesni pregled poreza na dohodak u Republici Hrvatskoj

Porez je jedan od najvažnijih prihoda države. Upravo bez njih država ne bi mogla funkcionirati u financijskom sustavu. Porezi kroz povijest bili su uvjetovani ekonomskim, političkim, socijalnim i drugim čimbenicima. Porez služi kao prisilni oblik davanja koji nameće država. Smatra se kako dominantnu fiskalnu ulogu imaju porez na dohodak, porez na dobit te porez na dodanu vrijednost. Njihova funkcija prvenstveno je razvoj gospodarstva, jačanje države te velik doprinos u izdašnom prikupljanju javnih prihoda.

Porez na dohodak smatra se „kraljem“ poreza. Njegova pojava seže u vrijeme rastuće industrijalizacije, kada se sve češće počinje ostvarivati dohodak te se državi otvara nova mogućnost oporezivanja. Porez na dohodak jedan je od najsloženijih poreznih oblika te čini

velik dio fiskalne politike. Reformom poreznog sustava ciljalo se na orijentaciju tržišnog gospodarstva, demokraciju države te samim time više političkih stranaka i manje državnih intervencije na tržištu.

„U Republici Hrvatskoj oblik poreza na dohodak je relativno mlad. Krajem 1990. godine uveden je tzv. „ratni porez“ na neto plaće i druge osobne dohotke. S posebnim općinskim porezom granična porezna stopa bila je viša od 90% za najviše dohotke. Posljedica ovog sustava bila je izbjegavanje porezne obveze kroz brojna porezna izuzeća i olakšice“ (Nađ, 2016).

„Zakon o porezu na dohodak iz 2000. godine (NN 127/00 s izmjenama i dopunama NN 150/02) počeo se primjenjivati 1. siječnja 2001. godine. Cilj tim izmjenama je daljnje porezno rasterećenje dohotka, te se naglašenije ističe načelo pravednosti i jednakosti poreznog sustava. U obrazloženju Prijedloga za njegovo donošenje istaknuto je da se taj novi zakon donosi „radi daljnje izgradnje modernog, preglednog i usporedivog poreznog sustava te radi prilagodbe tog sustava novim gospodarskim uvjetima u Republici Hrvatskoj te uvjetima globalizacije narodnih gospodarstava kao i radi usklađivanja s modernim poreznim zakonodavstvom zapadno europskih zemalja i zemalja u okruženju“ (Nađ, 2016).

Nađ (2016) navodi kako, „unatoč razmjerno malom udjelu poreza na dohodak u ukupnim poreznim i proračunskim prihodima konsolidiranog državnog proračuna, Hrvatska slovi za jednu od najopterećenijih zemalja porezom na dohodak u Europi. Pogotovo je to slučaj kada je riječ o najvišoj stopi poreza na dohodak“ (Nađ, 2016).

U Republici Hrvatskoj najviša stopa poreza na dohodak prema najnovijim podacima u 2021. godini iznosi 30%.

U nastavku ovog poglavlja opisano je trgovanje kriptovalutama kao jednog od suvremenih oblika digitalnog novca.

Prema Računovodstvo i porezi u praksi (2020), „trgovanje Bitcoinom smatra se financijskom transakcijom, sukladno presudi Suda EU-a u predmetu C-264/14, od 22. listopada 2015. te se slijedom prethodno navedenog, na dohodak ostvaren po osnovi trgovanja bitcoinima, kao i svim ostalim kriptovalutama plaća porez na dohodak po osnovi kapitalnih dobitaka, budući da se radi o dobitku po osnovi kupoprodaje te kripto, odnosno virtualne valute, što je ekvivalent instrumentima tržišta novca. Porez se plaća na razliku između nabavne i prodajne cijene umanjenom za možebitne troškove osiguranja“ (Računovodstvo i porezi u praksi, 2020).

„Nadalje, člankom 70. Zakona propisan je način utvrđivanja i plaćanja poreza na dohodak od kapitala te je porezni obveznik – imatelj financijske imovine sam obvezan porez na dohodak od kapitala po osnovi kapitalnih dobitaka, obračunati, obustaviti i uplatiti do posljednjeg dana mjeseca veljače tekuće godine za sve kapitalne dobitke ostvarene u prethodnoj godini, umanjene za ostvarene kapitalne gubitke. Porez se plaća po stopi od 12%, a koji se potom uvećava za prizrez koji propišu općine i gradovi“ (Računovodstvo i porezi u praksi, 2020).

„Porez plaćen po osnovi kapitalnih dobitaka smatrat će se konačnim, što znači da se neće uzeti u obzir u godišnjem obračunu poreza na dohodak i da porezni obveznik po toj osnovi neće morati podnijeti godišnju poreznu prijavu, ali ni moći ostvariti povrat, kao ni veću razliku za uplatu“ (Računovodstvo i porezi u praksi, 2020).

„Ako bi porezna obveza na osnovi dohotka od kapitalnih dobitaka iznosila do 15 kuna (dohodak od 150 kuna), taj se iznos zbog racionalnosti troškova oporezivanja ne smatra oporezivim dohotkom i ne dostavlja se obrazac JOPPD“ (Zuber, 2021).

Zuber (2021) navodi, „ako se jedna kriptovaluta zamjenjuje za drugu, ta se transakcija ne oporezuje. Porezno relevantan događaj nastaje tek kad se kriptovaluta zamijeni za službeno sredstvo plaćanja. U slučaju zamjene jedne kriptovalute drugom i otuđenja te druge valute rok od dvije godine mjerodavan za oporezivanje zarade računa se od datuma stjecanja prve kriptovalute i ostvarena zarada izračunava se u odnosu na trošak stjecanja te kriptovalute“ (Zuber, 2021).

„Porezna osnovica ukupna je godišnja zarada utvrđena kao razlika između cijene po kojoj je kriptovaluta kupljena i vrijednosti za koju je zamijenjena za novčani iznos bilo koje valute koja je priznata kao zakonsko sredstvo plaćanja (kuna, euro, dolar i dr.), ali samo ako je kriptovaluta u dvije godine od dana nabave zamijenjena za klasični novac“ (Zuber, 2021).

5.2. Karakteristike i oblici poreza na dohodak

Uz dosad navedena obilježja poreza na dohodak u ovom poglavlju navede su karakteristike istog te su neke od karakteristika detaljnije opisane.

Jelčić (2011:119) navodi kako su „osnovne karakteristike poreza na dohodak:

- predmet (objekt) oporezivanja
- osnovica poreza na dohodak

- oporeziva porezna osnovica
- povod oporezivanju
- porez na dohodak je direktni porez
- subjekt oporezivanja“ (Jelčić, 2011:119).

Osnovica poreza na dohodak

Prema Porezna uprava, „osnovica poreza na dohodak rezidenta je ukupni iznos dohotka od nesamostalnog rada, dohotka od samostalne djelatnosti, dohotka od imovine i imovinskih prava, dohotka od kapitala i drugog dohotka, koji rezident ostvari u tuzemstvu i u inozemstvu (načelo svjetskog dohotka), a umanjjen za osobni odbitak za rezidente“ (Porezna uprava).

Oporeziva porezna osnovica

„Zbog specifičnog karaktera poreza na dohodak kao najosobnijeg osobnog poreza, ona veličina na koju će se primijeniti odgovarajuća porezna stopa kako bi se moglo utvrditi (konačno) opterećenje tim porezom nije porezna osnovica, nego jedna tom porezu svojstvena i prilagođena veličina- tzv. oporeziva porezna osnovica. Naime, kako se pri oporezivanju primjenom poreza na dohodak, odnosno pri utvrđivanju konačnog poreznog opterećenja, priznaju specifične porezne olakšice povezane uz osobu poreznog obveznika, od neto dohotka će se prije oporezivanja najprije odbiti te olakšice i oslobođenja (egzistencijski minimum, određeni odbici povezani uz bračni i obiteljski status i neki drugi odbici) i tek se tada dobije individualna oporeziva porezna osnovica iz koje će porezni obveznik platiti poreza onoliko koliko se dobije kad se za nju primijeni za dobivenu veličinu oporezivog dohotka, predviđena porezna stopa. Stoga porez na dohodak možemo definirati kao a) direktni porez usmjeren na dohodak, b) čija je veličina povezana s fizičkom osobom određenih, za oporezivanje relevantnih svojstava, c) s ciljem da zahvati poreznu sposobnost nastalu kao rezultat propisane aktivnosti, ali d) uz uzimanje u obzir osobnih okolnosti poreznog obveznika“ (Petersen, 1988:13).

Subjekt oporezivanja

Subjekt oporezivanja poreza na dohodak odnosi se isključivo na fizičke osobe.

5.3. Obveznici poreza na dohodak

Prema Zakonu o porezu na dohodak (NN 115/2016) u članku 2., poglavlje II., „porezni obveznik je fizička osoba koja ostvaruje dohodak“ (Zakon o porezu na dohodak, NN 115/2016).

„Ako više fizičkih osoba zajednički ostvaruje dohodak, porezni obveznik je svaka fizička osoba zasebno i to za svoj udio u zajednički ostvarenom dohotku“ (Zakon o porezu na dohodak, NN 115/2016).

„Porezni obveznik je i nasljednik za sve porezne obveze koje proizlaze iz dohotka što ga je ostavitelj ostvario do svoje smrti. Nasljednik je istodobno i porezni obveznik za dohodak koji mu pritječe iz naslijeđenih izvora dohotka. Predujam poreza na dohodak odnosno porez na dohodak nasljedniku se utvrđuje po istom izvoru dohotka koji se utvrđivao ostavitelju“ (Zakon o porezu na dohodak, NN 115/2016).

5.4. Dohodak i izvori dohotka

Prema Institutu za javne financije (2005), „u osnovicu poreza na dohodak ubraja se:

- dohodak od nesamostalnog rada
- dohodak od samostalne djelatnosti
- dohodak od imovine i imovinskih prava
- dohodak od kapitala
- dohodak od osiguranja
- drugi dohodak“ (Institut za javne financije, 2005).

5.4.1. Dohodak od nesamostalnog rada

Prema Institutu za javne financije, „primitke od nesamostalnog rada čine:

- plaće
- mirovine
- potpore i nagrade iznad propisanih iznosa
- premije osiguranja koje plaćaju poslodavci za svoje zaposlene

- stipendije iznad propisanih iznosa
- poduzetnička plaća
- primanja koja poslodavac umjesto u novcu nadoknađuje posloprimcu u stvarima, npr. davanjem zgrada ili automobila na korištenje, nadoknađivanjem najamnine za stanovanje, odobravanjem povoljnih kamata na kredite i sl.“ (Institut za javne financije).

„U dohodak od nesamostalnog rada također se ubrajaju i isplate u naravi; korištenje zgrada, prometnih sredstava, povoljnije kreditiranje“ (Jurković: 2002: 308).

5.4.2. Dohodak od samostalne djelatnosti

Prema Institutu za javne financije, „samostalnom se djelatnošću smatraju sve djelatnosti koje imaju obilježja samostalnosti (djelatnost se obavlja za svoj račun i na vlastitu odgovornost), a cilj joj je trajno stjecanje dohotka“ (Institut za javne financije).

„Dohodak od samostalne djelatnosti čine:

- dohodak od obrta
- dohodak od slobodnih zanimanja
- dohodak od poljoprivrede i šumarstva
- dohodak od drugih samostalnih djelatnosti“ (Institut za javne financije).

U poslovne prihode ubrajaju se sva dobra i usluge i primici ostvareni prodajom. Poslovni rashodi ili izdaci predstavljaju sve odljeve dobara poreznog obveznika u nekom vremenskom periodu, u njih ulaze i ulaganja, osim ulaganja u dugotrajnu imovinu. Također, u izdatke se ubraja i amortizacija.

5.4.3. Dohodak od imovine i imovinskih prava

Kako navodi Porezna uprava, „dohotkom od imovine i imovinskih prava smatra se razlika između primitaka po osnovi najamnine, zakupnine, iznajmljivanja stanova, soba i postelja putnicima i turistima i organiziranja kampova, primitaka od vremenski ograničenog ustupa autorskih prava, prava industrijskog vlasništva i drugih imovinskih prava u skladu s posebnim

propisima, primitaka od otuđenja nekretnina i imovinskih prava i izdataka koji su poreznom obvezniku u poreznom razdoblju nastali u svezi s tim primicima“ (Porezna uprava).

„Dohodak od imovine i imovinskih prava čini dohodak ostvaren iznajmljivanjem nekretnina te vremenski ograničenog ustupanja autorskih prava i drugih primitaka od otuđenih nekretnina i mirovinskih prava“ (Jurković, 2002: 308).

5.4.4. Dohodak od kapitala

Kako navodi Institut za javne financije, „dohotkom od kapitala smatraju se:

- primici po osnovi dividendi i udjela u dobiti na temelju udjela u kapitalu na koje se plaća predujam poreza na dohodak po stopi od 15% (plus prirez).
- izuzimanja imovine i korištenje usluga od vlasnika i suvlasnika poduzeća za njihove osobne potrebe na što se plaća predujam poreza na dohodak po odbitku po stopi od 35% (plus prirez).
- primici po osnovi udjela u dobiti članova uprave ili zaposlenika koje ostvaruju dodjelom ili opcijskom kupnjom vlastitih dionica na koje se plaća predujam poreza na dohodak po odbitku od 15% (plus prirez).
- kamate na koje se plaća predujam poreza na dohodak po odbitku po stopi od 35% (plus prirez). Oporezivanju podliježu kamate koje fizičke osobe ostvaruju od drugih fizičkih i pravnih osoba za dane kredite i zajmove, dok su kamate na štednju izuzete od oporezivanja“ (Institut za javne financije).

„Valja naglasiti da se dohotkom od kapitala ne smatraju primici na osnovi dividendi i udjela u dobiti kada su oni iskorišteni za povećanje temeljnog kapitala poduzeća. Osnovica za oporezivanje dohotka od kapitala jest cjelokupni dohodak ostvaren po svim navedenim osnovama bez priznavanja izdataka“ (Institut za javne financije).

5.4.5. Drugi dohodak

Drugim dohotkom kako navodi Porezna uprava (2015) smatra se, „razlika između svakog pojedinačnog primitka što se ne smatra primitkom od nesamostalnog rada (plaća i mirovina), od samostalne djelatnosti, od imovine i imovinskih prava, od kapitala, od osiguranja i propisanih izdataka“ (Porezna uprava, 2015).

5.5. Pregled neoporezivih primitaka, primitaka koji se ne smatraju dohotkom i primitaka na koje se ne plaća porez na dohodak

U nastavku, tablično su prikazani neoporezivi primitci, primitci koji se ne smatraju dohotkom te primitci na koje se ne plaća porez na dohodak koji su određeni u čl. 8. i 9. Zakona o porezu na dohodak (Nar. nov., br. 115/16. – 138/20.) i čl. 4., 5., 6., 7., 8. i 9. Pravilnika o porezu na dohodak (Nar. nov., br. 10/17. – 1/21.).

Tablica 3 Pregled neoporezivih svota naknada, troškova potpora i nagrada te primitaka koji se ne smatraju dohotkom i primitaka na koje se ne plaća porez na dohodak - dnevnice, dodatci i naknada za odvojeni život

R.br.	VRSTA ISPLATE	NEOPOREZIVI IZNOS
1.	Nagrade učenicima za vrijeme praktičnog rada i naukovanja (članak 9. stavak 1. točka 4. Zakona)	1.750,00 mjesečno
2.	Primici po posebnim propisima učenika i studenata na redovnom školovanju za rad preko učeničkih i studentskih udruga (članak 9. stavak 1. točka 6. Zakona)	15.000,00 godišnje
3.	Potpورا djetetu za školovanje do 15. godine života odnosno do završetka osnovnoškolskog obrazovanja (članak 9. stavak 1. točka 13. Zakona)	1.750,00 mjesečno
4.	Stipendije učenicima i studentima za redovno školovanje u tuzemstvu i inozemstvu na srednjim, višim i visokim školama te fakultetima (članak 9. stavak 1. točka 14. Zakona)	1.750,00 mjesečno
5.	Stipendije studenata na sveučilištima u tuzemstvu i inozemstvu koje se dodjeljuju studentima za izvrsna postignuća u znanju i u ocjenama na sveučilištima, a koji su za dodjelu stipendija izabrani na javnim natjecajima kojima mogu pristupiti svi studenti pod jednakim uvjetima (članak 9. stavak 1. točka 14. Zakona)	4.000,00 mjesečno
6.	Športske stipendije koje se prema posebnim propisima isplaćuju športašima za njihovo športsko usavršavanje (članak 9. stavak 1. točka 16. Zakona)	1.750,00 mjesečno
7.	Nagrade za športska ostvarenja (članak 9. stavak 1. točka 17. Zakona)	20.000,00 godišnje
8.	Naknade koje se isplaćuju športašima amaterima prema posebnim propisima (članak 9. stavak 1. točka 17. Zakona)	1.750,00 mjesečno

9.	Potpore zbog invalidnosti radnika	do 2.500,00 kn godišnje
10.	Potpore za slučaj smrti radnika	do 7.500,00 kn
11.	Jednokratne potpore u slučaju smrti člana uže obitelji radnika	do 3.000,00 kn
12.	Potpore zbog neprekidnog bolovanja radnika duže od 90 dana	do 2.500,00 kn godišnje
13.	Prigodne nagrade (božićnica, nagrada za godišnji odmor i sl.)	do 3.000,00 kn godišnje
14.	Nagrade radnicima za navršenih 10 godina radnog staža	do 1.500,00 kn
15.	Nagrade radnicima za navršenih 15 godina radnog staža	do 2.000,00 kn
16.	Nagrade radnicima za navršenih 20 godina radnog staža	do 2.500,00 kn
17.	Nagrade radnicima za navršenih 25 godina radnog staža	do 3.000,00 kn
18.	Nagrade radnicima za navršenih 30 godina radnog staža	do 3.500,00 kn
19.	Nagrade radnicima za navršenih 35 godina radnog staža	do 4.000,00 kn
20.	Nagrade radnicima za navršenih 40 godina radnog staža i svakih narednih 5 godina	do 5.000,00 kn
21.	Naknade za odvojeni život od obitelji	do 1.750,00 kn mjesečno
22.	Otpremnine prilikom odlaska u mirovinu	do 8.000,00 kn
23.	Otpremnine zbog poslovno uvjetovanih otkaza i osobno uvjetovanih otkaza, prema zakonu kojim se uređuje radni odnos	do visine 6.500,00 kn za svaku navršenu godinu rada kod tog poslodavca
24.	Otpremnine zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti	do visine 8.000,00 kn za svaku navršenu godinu rada kod tog poslodavca
25.	Dar djetetu do 15. godina starosti	do 600,00 kn godišnje
26.	Dnevnice za službeno putovanje u tuzemstvu koje traje više od 12 sati dnevno i dnevnicu za rad na terenu	do 200,00 kn
27.	Dnevnice za službeno putovanje u tuzemstvu koje traje više od 12 sati, a manje od 12 sati dnevno	do 100,00 kn
28.	Dnevnice za službeno putovanje u inozemstvu koje traje više od 12 sati dnevno i dnevnicu za rad na terenu u inozemstvu	do iznosa utvrđenih propisima o izdacima za službena putovanja za korisnike državnog proračuna

29.	Dnevnice za službeno putovanje u inozemstvu koje traje više od 12 sati, a manje od 12 sati dnevno	do 50% iznosa utvrđenih propisima o izdacima za službena putovanja za korisnike državnog proračuna
30.	Pomorski dodatak	do 250,00 kn dnevno
31.	Pomorski dodatak na brodove međunarodne plovidbe	do 400,00 kn dnevno
32.	Potpore za novorođenče	10.000,00 kn
33.	Dnevnice za službena putovanja per diem koje se radnicima isplaćuju iz proračuna Europske unije radi obavljanja poslova njihovih radnih mjesta, a u svezi s djelatnosti poslodavca	u ukupnom iznosu
34.	Naknade prijevoznih troškova na službenom putovanju	u visini stvarnih izdataka
35.	Naknade troškova noćenja na službenom putovanju	u visini stvarnih izdataka
36.	Naknade troškova prijevoza na posao i s posla mjesnim javnim prijevozom	u visini stvarnih izdataka prema cijeni mjesečne prijevozne karte
37.	Naknade troškova prijevoza na posao i s posla međumjesnim javnim prijevozom	u visini stvarnih izdataka prema cijeni mjesečne prijevozne karte
38.	Naknade za korištenje privatnog automobila u službene svrhe	do 2,00 kn po prijednom km
39.	Dar u naravi radniku	do 600,00 kn godišnje
40.	Novčana nagrada za radne rezultate (dodatna plaća, dodatak uz mjesečnu plaću i sl.)	do 5.000,00 kn godišnje
41.	Novčana paušalna naknada za podmirivanje troškova prehrane radnika	do 5.000,00 kn godišnje
42.	Troškovi prehrane radnika nastali za vrijeme radnog odnosa kod poslodavca na temelju vjerodostojne dokumentacije	do 12.000,00 kn godišnje
43.	Troškovi smještaja radnika za vrijeme radnog odnosa kod poslodavca na temelju vjerodostojne dokumentacije podmirenih bezgotovinskim putem	do visine stvarnih izdataka

44.	Naknade za troškove redovne skrbi djece radnika isplaćene na račun radnika temeljem vjerodostojne dokumentacije ustanova predškolskog odgoja	do visine stvarnih izdataka
45.	Premije dopunskog i dodatnog zdravstvenog osiguranja na temelju vjerodostojne dokumentacije podmirene bezgotovinskim putem	do 2.500,00 kn godišnje
46.	Naknade za podmirivanje troškova ugostiteljskih, turističkih i drugih usluga namijenjenih odmoru radnika (tzv. CRO kartica)	do 2.500,00 kn godišnje

Izvor: Izrada autora prema RiPup, 2021.

Tablica prikazuje koje sve naknade i nagrade poslodavac može neoporezivo isplatiti svojim zaposlenicima i drugim fizičkim osobama na najjeftiniji način. Navedene naknade i stimulacije također služe i kao dodatna nagrada kako bi se zadržali kvalitetni zaposlenici na sve većem i konkurentnijem tržištu rada.

5.6. Osobni odbitak i faktori - neoporezivi dio dohotka

Osobni odbitak ima izravan utjecaj na smanjenje porezne obveze. Glavna svrha osobnog odbitka je da osigura minimalne životne potrebe obveznika.

Kako navodi Institut za javne financije, „osobni su odbici iznosi dohotka koji nisu oporezivi, tj. koji umanjuju poreznu osnovicu jer se sa stajališta pravednosti smatra da ne treba oporezivati dohodak koji služi za pokrivanje osnovnih životnih potreba poreznog obveznika, tzv. egzistencijalni minimum. Osobni odbitak koji se odobrava za poreznog obveznika naziva se osnovnim osobnim odbitkom, a odbici za bračnog druga, djecu i druge uzdržavane osobe nazivaju se osobnim odbicima za uzdržavane članove obitelji“ (Institut za javne financije).

Tablica 4 Osobni odbitak

OSOBNİ ODBITAK	KOEFICIJENT	MJESEČNA SVOTA (KN)	GODIŠNJA SVOTA (KN)
Osnovni osobni odbitak	1,6	4.000,00	48.000,00
Uzdržavani članovi uže obitelji i bivši bračni drug za kojeg se plaća alimentacija	0,7	1.750,00	21.000,00
Prvo dijete	0,7	1.750,00	21.000,00
Drugo dijete	1,0	2.500,00	30.000,00
Treće dijete	1,4	3.500,00	42.000,00
Četvrto dijete	1,9	4.750,00	57.000,00
Peto dijete	2,5	6.250,00	75.000,00
Šesto dijete	3,2	8.000,00	96.000,00
Sedmo dijete	4,0	10.000,00	120.000,00
Osmo dijete	4,9	12.250,00	147.000,00
Deveto dijete	5,9	14.750,00	177.000,00
Porezni obveznik i svaki uzdržavani član uže obitelji i svako dijete, ako su osobe s invaliditetom	0,4	1.000,00	12.000,00
Porezni obveznik i svaki uzdržavani član uže obitelji i svako dijete ako su osobe kojima je rješenjem, na temelju posebnih propisa, utvrđena invalidnost po jednoj osnovi 100% i/ili koji radi invalidnosti imaju, na temelju posebnih propisa, pravo na tuđu pomoć i njegu	1,5	3.750,00	45.000,00

Izvor: Porezna uprava

Kako navodi Porezna uprava, „uzdržavani članovi uže obitelji i uzdržavana djeca smatraju se fizičkim osobama kojima oporezivi primici, primici na koje se ne naplaćuje porez te drugi primici koji se ne smatraju dohotkom na razini godine ne prelaze iznos od 15.000,00 kn“ (Porezna uprava).

U ostatku poglavlja prikazan je izračun osobnog odbitka za 2020. godinu:

U ovom primjeru obitelj ima troje djece. Na oca su u poreznoj kartici prijavljeni prvo i drugo dijete, dok je na majku prijavljeno treće dijete.

Izračun za oca:

- osnovni osobni odbitak: 4.000,00 kn
- odbitak za djecu: 1,7 (prvo + drugo dijete) * 2.500,00 = 4.250,00 kn
- osobni odbitak za oca iznosi: 4.000,00 + 4.250,00 = 8.250,00 kn

Izračun za majku:

- osnovni osobni odbitak: 4.000,00
- odbitak za djecu: 1,4 (treće dijete) * 2.500,00 = 3.500,00 kn
- osobni odbitak za majku iznosi: 4.000,00 + 3.500,00 = 7.500,00 kn

Kako navodi portal [Isplate.info](https://www.isplate.info), „ako porezni obveznik obavlja djelatnost u više tvrtki, osobni odbitak obračunava tvrtka kod kojeg je porezna kartica obveznika poreza. Ako u jednoj tvrtki porezni obveznik ne iskoristi cijeli osobni odbitak, tada ga može koristiti kod više poslodavaca, ali uz uvjet da se zatraži raspodjela osobnog odbitka. Tada Porezna uprava na poreznoj kartici utvrdi omjer raspodjele osobnog odbitka sukladno zahtjevu, a nakon utvrđenih promjena izdaje novi obrazac PK. U tom slučaju poslodavci imaju pravo koristiti osobni odbitak do utvrđenog postotka, bez obzira što u pojedinim mjesecima ostvareni dohodak može prijeći taj iznos“ ([Isplate.info](https://www.isplate.info)).

6. Primjer obračuna poreza na dohodak

U ovome poglavlju prikazuje se primjer obračuna poreza na dohodak, odnosno usporedba dohotka od nesamostalnog rada i poduzetnička plaća.

6.1. Analiza i usporedba obračuna poreza na dohodak od nesamostalnog rada i poduzetničke plaće

Dohodak od nesamostalnog rada

Samostalnim primjerima prikazan je obračun poreza na dohodak od nesamostalnog rada i poduzetničke plaće te utjecaj visine osobnih odbitaka na visinu neto plaće.

Prema članku 24. st. 3. Zakona o porezu na dohodak (NN 138/20), od 1. siječnja 2021. godine mjesečna osnovica (bruto plaća – doprinosi za MIO – osobni odbitak) oporezuje se:

- do 30.000,00 kn stopom od 20%
- od 30.000,00 kn stopom od 30%.

Prema Zakonu o porezu na dohodak (NN 121/19) na porez na dohodak se obračunava i prirez ako je određen od strane jedinice lokalne samouprave.

Prilikom obračuna neto plaće od nesamostalnog rada prikazan je faktor samo osnovnog osobnog odbitka $1,6 * 2.500,00 = 4.000,00$, što čini neoporezivi dio dohotka te njegov utjecaj na visinu neto plaće zaposlenika.

Tablica 5 Obračun plaće od nesamostalnog rada primjer 1; Zaposlenik koji koristi samo osnovni osobni odbitak, bez uzdržavanih članova

R.br.		Faktor/stopa	Osnovice	Iznosi u kunama
1.	Bruto plaća	-	-	8.146,75
2.	Ukupno doprinosi iz plaće (3+4)	-	-	1.629,34
3.	MIO I. stup	15,000	8.146,75	1.222,01
4.	MIO II. stup	5,000	8.146,75	407,33
5.	Dohodak (1-2)	-	-	6.517,41
6.	Osobni odbici	1,6	2.500,00	4.000,00

7.	Osnovica za porez (5-6)	-	-	2.517,41
8.	Porez po stopi 20%	20%	2.517,41	503,48
9	Ukupni porez	-	-	503,48
10.	Priraz na porez od 10% grad Đakovo	10%	503,48	50,35
11.	Ukupno porez i priraz (9+10)	-	-	553,83
12.	Neto plaća (5-11)	-	-	5.963,58

Izvor: Izrada autora

Prilikom obračuna plaće od nesamostalnog rada prikazan je faktor osnovnog osobnog odbitka $1,6 * 2.500,00 = 4.000,00$, prvog djeteta $0,7 * 2.500,00 = 1.750,00$, drugog djeteta $1,0 * 2.500,00 = 2.500,00$, djelomične invalidnosti $0,4 * 2.500,00 = 1.000,00$, ukupno jednako 3,7 (9.250,00), što čini neoporezivi dio dohotka, međutim raspoloživi dio osobnog odbitka u ovom slučaju jednak je visini dohotka, pa stoga nema osnovice za obračun poreza na dohodak od nesamostalnog rada.

Usporedbom ova dva primjera obračuna plaće od nesamostalnog rada s istim iznosima bruto plaće, a različitim faktorima osobnog odbitka, dokazano je da faktori imaju veliki utjecaj na iznos neto plaće, odnosno veći faktor osobnog odbitka znači manja osnovica poreza na dohodak, manji porez te naposljetku veću neto plaća zaposlenika.

Tablica 6 Obračun plaće od nesamostalnog rada primjer 2; Zaposlenik koji koristi osnovni osobni odbitak, prvo i drugo uzdržavano dijete te djelomičnu invalidnost djeteta

R. br.		Faktor/stopa	osnovice	Iznosi u kunama
1.	Bruto plaća	-	-	8.146,75
2.	Ukupno doprinosi iz plaće (3+4)	-	-	1.629,34
3.	MIO I. stup	15,000	8.146,75	1.222,01
4.	MIO II. stup	5,000	8.146,75	407,33
5.	Dohodak (1-2)	-	-	6.517,41

6.	Osobni odbici	3,7	2.500,00	6.517,41
7.	Osnovica za porez (5-6)	-	0,00	0,00
8.	Porez po stopi 20%	-	0,00	0,00
9.	Ukupni porez	-	0,00	0,00
10.	Prirez na porez od 10%	-	0,00	0,00
11.	Ukupno porez i prirez (9+10)	-	0,00	0,00
12.	Neto plaća (5-11)	-	-	6.517,00

Izvor: Izrada autora

Poduzetnička plaća

Poduzetnici obrtnici koji plaćaju porez na dobit dužni su obračunavati sebi poduzetničku plaću, koju mogu i ne moraju isplaćivati, ali prema zakonu na zadanu osnovicu moraju platiti doprinose, a prema obračunu i isplati plaće i pripadajući porez na dohodak od nesamostalnog rada.

„Poduzetnička plaća jest primitak što ga sebi za određeni mjesec isplaćuje osiguranik po osnovi samostalnih djelatnosti iz točaka 1. do 6. ovoga članka koji od tih djelatnosti utvrđuje dobit, od kojega se primitka, sukladno propisima o porezu na dohodak, utvrđuje dohodak od nesamostalnog rada. Ukupan iznos primitka (bruto) sadrži iznose doprinosa iz osnovice te iznose poreza i prireza porezu na dohodak i neto iznos“ (Zakon o doprinosima, članak 7., NN 148/13, 41/14, 143/14, 115/16, 106/18).

Kako navodi portal Teb (2021), „obrtnici koji plaćaju porez na dobit moraju plaćati doprinose na osnovicu koja za 2021. ne može iznositi manje od 10.099,10 kn“ Teb (2021).

Tablica 7 Obračun poduzetničke plaće primjer 1; Obrtnik obveznik poreza na dobit koji koristi osnovni osobni odbitak, prvo i drugo uzdržavano dijete

R. br.		Faktor/stopa	osnovice	Iznosi u kunama
1.	Bruto plaća	-	-	10.100,00
2.	Doprinosi iz plaće (3+4)	-	-	2.020,00
3.	MIO I. stup	15,000	10.100,00	1.515,00
4.	MIO II. Stup	5,000	10.100,00	505,00
5.	Dohodak (1-2)	-	-	8.080,00
6.	Osobni odbici	3,3	2.500,00	8.080,00
7.	Osnovica za porez (5-6)	-	0,00	0,00
8.	Porez na dohodak	-	0,00	0,00
9.	Neto plaća (5-8)	-	-	8.080,00

Izvor: Izrada autora; Marin Pešut

Prilikom obračuna poduzetničke plaće obračunat je faktor osnovnog osobnog odbitka $1,6 * 2.500,00 = 4.000,00$, prvog djeteta $0,7 * 2.500,00 = 1.750,00$, drugog djeteta $1,0 * 2.500,00 = 2.500,00$, ukupno jednako 3,3 (8.250,00), što čini neoporezivi dio dohotka, međutim u ovom slučaju dohodak je manji. Ovim obračunom iznos osnovice poreza na dohodak iznosi 0,00, što znači da nije bilo ni poreza na dohodak.

Tablica 8 Obračun poduzetničke plaće primjer 2; Obrtnik obveznik poreza na dobit koji koristi samo osnovni osobni odbitak, bez uzdržavanih članova

R. br.		Faktor/stopa	osnovice	Iznosi u kunama
1.	Bruto plaća	-	-	10.100,00
2.	Doprinosi iz plaće (3+4)	-	-	2.020,00
3.	MIO I. stup	15,000	10.100,00	1.515,00
4.	MIO II. stup	5,000	10.100,00	505,00
5.	Dohodak (1-2)	-	-	8.080,00
6.	Osobni odbici	1,6	2.500,00	4.000,00
7.	Osnovica za porez (5-6)	-	-	4.080,00
8.	Porez po stopi 20%	20%	4.080,00	816,00
9.	Ukupni porez	-	-	816,00
10.	Prirez na porez od 10% grad Đakovo	10%	816,00	81,6
11.	Ukupno porez i prirez (9+10)	-	-	897,6
12.	Neto plaća (5-11)	-	-	7.182,40

Izvor: Izrada autora; Marin Pešut

Prilikom obračuna poduzetničke plaće obračunat je faktor samo osnovnog osobnog odbitka $1,6 * 2.500,00 = 4.000,00$, što čini neoporezivi dio dohotka. U obračunu je vidljiva osnovica poreza na dohodak i iznos poreza i prireza na dohodak.

Prilikom obračuna ova dva primjera poduzetničke plaće vidljiv je utjecaj osobnih odbitaka, odnosno poreza na dohodak na iznos neto plaće, u ovom slučaju obrtnika.

7. Rasprava

Predmet rada govori o porezu na dohodak, analizirane su neke važne odrednice ovoga poreza, rečena je financijska uloga te ostali učinci. Kroz završni rad može se vidjeti razvoj poreza na dohodak kroz povijest, njegov utjecaj na državni proračun, građane, financijski sustav i sl.

Analizom poduzetničke plaće i plaće od nesamostalnog rada utvrđene su razlike u obračunima te u konačnici utjecaj osobnog odbitka na visinu neto plaće (veći osobni odbitak - manji porez na dohodak - veći iznos neto plaće). Prema Isplate. Info, od 1. siječnja do 31. prosinca 2021. godine propisana je minimalna bruto plaća 4.250,00 kn. Dok je propisana osnovica za poduzetničku plaću 10.099,10 kn.

Cilj je nove porezne reforme koja je u primjeni od 1. siječnja 2021. promjenama, odnosno smanjivanjem stopa u Zakonu o porezu na dohodak (NN 138/20), porezno olakšati građane Republike Hrvatske, povećati njihov raspoloživi dohodak, stimulirajući ih time na veću potrošnju, što naposljetku dovodi do ponovnog priljeva novca u proračun. Učestala povećanja osnovnog osobnog odbitka, povećanje nezaposlenosti, relativno niske plaće u Republici Hrvatskoj bitno utječu na smanjenje poreza na dohodak.

Važno je napomenuti kako je 1. siječnja 2018. g. na snagu stupio novi Zakon o financiranju jedinica lokalne i regionalne samouprave (NN, 127/17), istim je propisano da je porez na dohodak zajednički porez gdje se prihod dijeli na udio grada, općine – 60%, županije – 17%, za decentralizirane funkcije 6% i za fiskalno izravnanje 17%, te ovom poreznom reformom porez na dohodak potpuno prestaje biti poreznim prihodom državnog proračuna Republike Hrvatske.

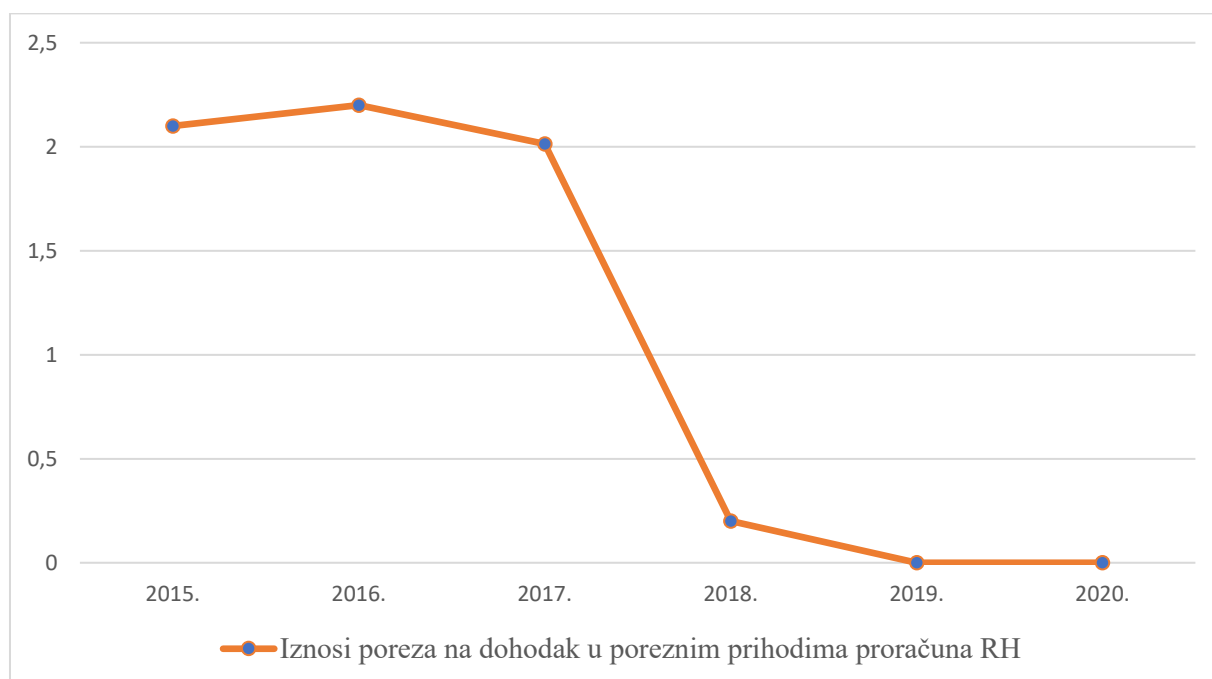
U nastavku tablicom i grafikonom prikazana je analiza kretanja poreza na dohodak u ukupnim poreznim prihodima Republike Hrvatske i struktura poreza na dohodak u razdoblju od 2015. – 2020. godine (u 000 kn).

Tablica 9 Struktura poreza na dohodak od 2015. – 2020. godine

	Porez i prirez na dohodak od nesamostalnih radnog rada	Porez i prirez na doh. od samo. djelatnosti	Porez i prirez na dohoda k od imovine i im. prava	Porez i prirez na doh. od kapitala	Porez i prirez na doh. po god. prijavi	Porez i prirez na doh. utvrđen u nadzoru pret. god.	Povrat poreza i prireza na doh. po god. prijavi	UKUPNO POREZ I PRIREZ NA DOHODAK	% promjena prihoda od poreza na dohodak
2015.	1.561.356	174.211	62.500	316.383	70.143	3.132	-119.582	2.068.143	47,52
2016.	1.625.685	191.726	97.272	462.424	88.406	2.396	-205.910	2.231.999	7,99
2017.	1.482.404	193.933	77.528	398.612	78.295	1.864	-218.048	2.014.588	-9,74
2018.	-	-	-	20.371	-	-	-	20.371	-98,99
2019.	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2020.	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Izvor: Izrada autora prema Ministarstvu financija

Iz tablice je vidljiva struktura poreza na dohodak i ukupan iznos poreza u proračunu Republike Hrvatske, te postotne promjene povećanja i smanjenja kroz navedeni period. Kao što je ranije u raspravi navedeno, iz tablice je vidljivo kako porez na dohodak od 1.1.2018. više ne pripada poreznim prihodima državnog proračuna.

Grafikon 1 Iznosi poreza na dohodak u poreznim prihodima proračuna Republike Hrvatske

Izvor: Izrada autora prema Ministarstvo financija

Grafikonom su prikazani iznosi poreza na dohodak u poreznim prihodima proračuna od 2015. – 2020. godine.

U 2015. godini porez na dohodak iznosio je 2,068 milijardi kuna, što u ukupnim poreznim prihodima čini 3%.

U 2016. godini prihodi poreza na dohodak iznose 2,231 milijarde kuna (udio u proračunu poreznih prihoda iznosio je 3,1%). Na osnovu zabilježenih rezultata u 2016. godini ostvaren je pozitivan trend od 7,99% u odnosu na 2015. g.

U 2017. godini ostvaren je iznos od 2,014 milijarde kuna. Ostvareni iznos manji je za 9,74 % u usporedbi s 2016. godinom te se na grafikonu može uočiti negativan trend. Vidljivo smanjenje poreznih prihoda u proračunu rezultat je porezne reforme, što je uzrokovalo povećanje raspoloživog dohotka stanovništva.

Iz grafikona je vidljivo da je u 2018. godini znatno smanjen proračunski prihod od poreza na dohodak (20.371 mil. kuna), a za 2019. i 2020. prikazano je 0,00 kn.

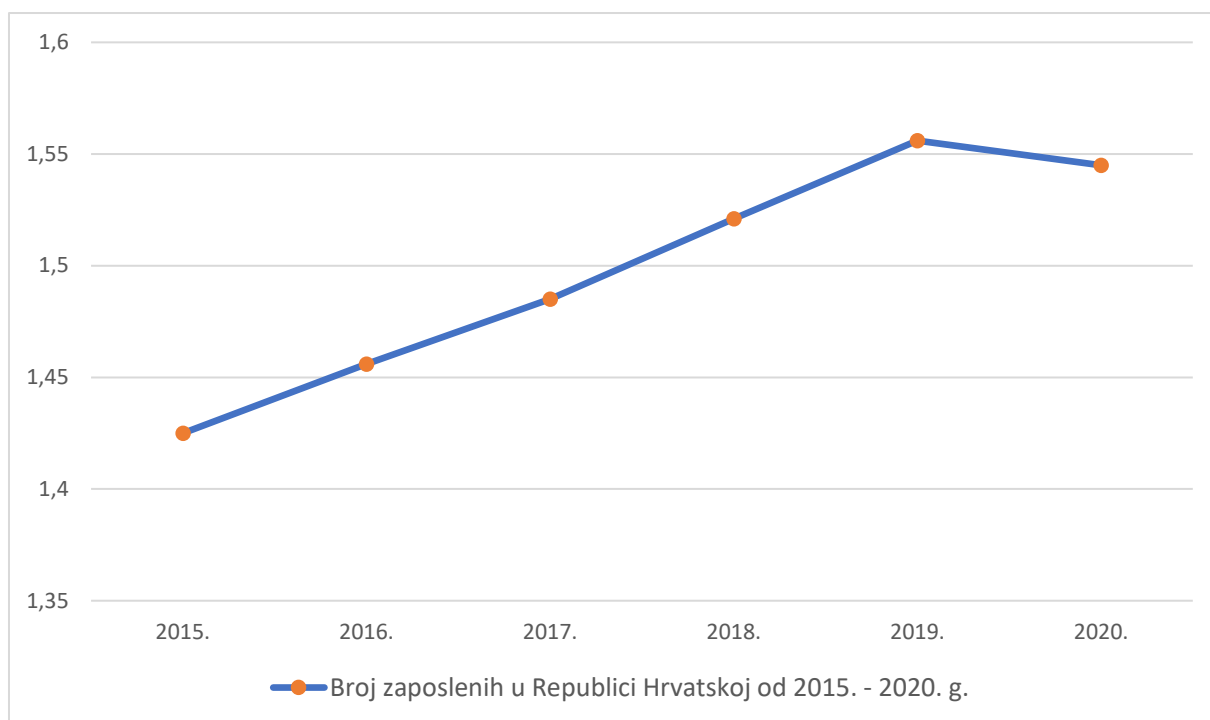
Nadalje je prikazan broj zaposlenih u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2015. – 2020. godine.

Tablica 10 Broj zaposlenih u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2015. - 2020. g.

Godina	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Broj zaposlenih	1.425.709	1.456.824	1.485.757	1.521.950	1.556.826	1.545.566

Izvor: Izrada autora prema HZMO

Iz tablice je vidljiv porast broja zaposlenih u svakoj novoj godini, osim u 2020. kada je zbog pojave COVID-a 19 došlo do pada broja zaposlenih u Republici Hrvatskoj. Kasnije u ovome poglavlju detaljnije je opisan utjecaj novonastale pandemije na kretanje zaposlenosti.

Grafikon 2 Broj zaposlenih u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2015. - 2020. godine

Izvor: HZMO

Iz tablice 10 i grafikona 2 vidljivo je kako broj zaposlenih u Republici Hrvatskoj od 2015. do 2019. godine bilježi pozitivan trend te je u neprestanom rastu. U 2020. godini prvi puta nakon 5 godina zabilježen je negativan trend, odnosno broj zaposlenih se smanjio u odnosu na prethodnu godinu te je došlo do povećanja nezaposlenosti.

Prema službenim podacima DZS (2020) ističe, „učinci pandemije bolesti COVID-19 koji su se odrazili kao ograničavanje društvenih i gospodarskih aktivnosti u drugom tromjesečju 2020. vidljivi su i na kretanju pokazatelja Ankete o radnoj snazi. Iako je drugo tromjesečje razdoblje u kojem se najčešće ostvaruje porast zaposlenosti i pad nezaposlenosti, ove je godine, zbog posljedica pandemije bolesti COVID-19, prisutan obrnuti trend kretanja na godišnjoj razini. Podaci na tromjesečnoj razini pokazuju da unatoč pandemiji bolesti COVID-19 nije došlo do očekivanoga, znatnijeg porasta broja nezaposlenih osoba. Tome su pridonijele potpore za očuvanje radnih mjesta i popuštanje epidemioloških mjera od polovice svibnja nadalje“ (Državni zavod za statistiku, 2020).

„U drugom tromjesečju 2020. broj nezaposlenih osoba iznosio je 115 tisuća, što je porast za 5,9% u odnosu na isto tromjesečje prethodne godine. U odnosu na prvo tromjesečje 2020., broj nezaposlenih osoba smanjio se za 7,1%“ (Državni zavod za statistiku, 2020).

Kako navodi portal Isplate.info (2014), u 2015. godini dogodila se promjena osnovnog osobnog odbitka s 2.200,00 kn na 2.600,00 kn.

Navedeni osnovni osobni odbitak vrijedi i za 2016.. godinu. U 2015. manji je porezni prihod od poreza na dohodak iz razloga što je manji broj zaposlenih osoba u odnosu na 2016.

Kako je ranije u radu navedeno da se u 2016. godini nisu dogodile brojne porezne promjene zbog vladine analize budućih poreznih reformi, odnosno osnovni osobni odbitak ostao je isti kao i u 2015. godini. No, budući da se broj zaposlenih osoba u 2015. u odnosu na 2016. godinu povećao, također se povećao i udio poreza na dohodak u ukupnim poreznim prihodima.

Kada je Vlada Republike Hrvatske krenula s primjenom nove porezne reforme od siječnja 2017. godini povećan je osnovni osobni odbitak s 2.600,00 kn na 3.800,00 kn te su uvećani koeficijenti za uzdržavane članove, djecu i invalidnost. Unatoč tome što se broj zaposlenih povećavao, novom poreznom reformom odlučeno je porezno rasteretiti građane te je ukupan broj prihoda od poreza na dohodak u proračunu smanjen.

Iz tablice 9 vidljivo je kako od 2018. godine prihod od poreza na dohodak više nije dio državnog proračuna Republike Hrvatske te jedini izvor prihoda čini porez i prirez na dohodak od kapitala.

Budući da u 2018., 2019. te 2020. godini prihod od poreza na dohodak ne ulazi u državni proračun, pozitivan trend povećanja zaposlenih osoba više nije imao utjecaj na promjene prihoda od poreza na dohodak.

1. hipoteza završnog rada bila je: „Broj uzdržavanih članova obitelji ne utječe na visinu neto plaće od nesamostalnog rada.“

Na temelju primjera obračuna plaća od nesamostalnog rada i poduzetničke plaća, može se primijetiti da broj uzdržavanih članova obitelji utječe na visinu neto plaće od nesamostalnog rada, većim brojem uzdržavanih članova dolazi do povećanja osobnog odbitka što dovodi do umanjenog plaćanja poreza na dohodak (ili potpunog neplaćanja), što bi značilo veću neto plaću.

1. hipoteza se odbacuje.

2. hipoteza bila je: „povećanje broja zaposlenih utječe na prihode od poreza na dohodak državnog proračuna.“

Povećanjem broja zaposlenih, povećava se i prihod od poreza na dohodak. To dokazuje primjer za 2015. i 2016. godinu kada je osobni odbitak zaposlenika bio jednak u obje godine, a povećao se prihod od poreza na dohodak u 2016. godini kada je bilo više zaposlenih osoba. Potrebno je izuzeti promjene iznosa osobnog odbitka. Budući da se u ostalim godinama mijenja iznos osobnog odbitka te prihod od poreza na dohodak više ne ulazi u državni proračun, u tom slučaju povećanje broja zaposlenih nema nikakav utjecaj na proračun.

2. hipoteza se ne odbacuje.

8. Zaključak

Porez na dohodak kroz povijest bio je jedan od glavnih prihoda u poreznim prihodima proračuna, međutim od 1. siječnja 2018. godine, porez na dohodak više nije dio državnog proračuna. Novim Zakonom o financiranju jedinica lokalne i područne samouprave (NN 115/16), prihod od poreza na dohodak postaje zajednički porez te se počinje dijeliti na udio grada, općine, županije itd.

Glavna značajka ovog suvremenog poreza, kao i ostalih, jest razvoj gospodarstva, jačanje države te doprinos u izdašnom prikupljanju javnih prihoda. Smatra se jednim od najsloženijih poreznih oblika te ima velik utjecaj na fiskalnu politiku države.

Oporezivanje poreza na dohodak vrši se iz dohotka od nesamostalnog rada, dohotka od samostalne djelatnosti, dohotka od imovine i imovinskih prava, dohotka od kapitala, dohotka od osiguranja te drugog dohotka. Navedeni oblici često podliježu izmjenama i reformama u zakonu.

Cilj ovoga rada bio je dodatno približiti porez na dohodak. Osim teorijskog dijela, u istraživačkom dijelu rada dokazan je utjecaj smanjenja, odnosno povećanja osobnog odbitka na iznos neto plaće. Također, jedna od važnijih odrednica rada bila je istražiti utječe li povećanje broja zaposlenih u Republici Hrvatskoj na povećanje prihoda od poreza na dohodak u državnom proračunu.

Literatura

1. Deloitte (2018). Dostupno na: <https://www2.deloitte.com/hr/hr/pages/tax/articles/porezna-reforma-2019.html> [pristupljeno 7. rujna 2021.].
2. Državni zavod za statistiku (2020). Učinci pandemije bolesti COVID-19 na društveno-ekonomske pokazatelje. Dostupno na: https://www.dzs.hr/Hrv/Covid-19/zaposlenost_aktiv.html [pristupljeno 9. rujna 2021.].
3. Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje (2021). Porezi. Dostupno na: <https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=49530> [pristupljeno 23. lipnja 2021.].
4. Hrvatska obrtnička komora (2019). Porezne promjene od 1. siječnja 2020. godine. Dostupno na: <https://www.hok.hr/obavijesti/porezne-promjene-od-1-sijecnja-2020-godine> [pristupljeno 8. rujna 2021.].
5. Institut za javne financije. Porez na dohodak. Dostupno na: http://www.ijf.hr/porezni_vodic/3-04/3dohodak.pdf [pristupljeno 19. lipnja 2021.].
6. Institut za javne financije (2007). Uvod o porezima. Dostupno na: http://www.ijf.hr/porezni_vodic/1-07/1.pdf [pristupljeno, 19. lipnja 2021.].
7. I.P. (2020). Objavljene su izmjene poreznih zakona. Dostupno na: <https://www.rrif.hr/objavljene-su-izmjene-poreznih-zakona-1841-vijest/> [pristupljeno 29. lipnja 2021.].
8. Isplate.info (2020). Osobni odbitak za 2020. godinu. Dostupno na: <https://isplate.info/osobni-odbitak-olaksica-2020.aspx> [pristupljeno 7. srpnja 2021.].
9. Isplate.info (2014). Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak. Dostupno na: <https://www.isplate.info/novosti.aspx?idn=184> [pristupljeno 9. rujna 2021.].
10. Isplate.info (2021). Minimalna plaća. Dostupno na: <https://isplate.info/minimalna-placa.aspx> [pristupljeno 15. rujna 2021.].
11. Jelčić, B., (2011). Porezi. Zagreb: Visoka poslovna škola Libertas
12. Jurković, P., (2002). Javne financije. Zagreb: Masmedia
13. Kesner – Škreb, M. Javne financije. Dostupno na: <https://www.ijf.hr/hr/korisne-informacije/pojmovnik-javnih-financija/15/javne-financije/43/javne-financije/327/> [pristupljeno, 21. lipnja 2021.].

14. Kesner – Škreb, M. Porez na dohodak. Dostupno na: <https://www.ijf.hr/hr/korisne-informacije/pojmovnik-javnih-financija/15/porez-na-dohodak/290/porez-na-dohodak/292/> [pristupljeno 21. lipnja 2021.].
15. Marković, B., Karačić, D. (2008). Javne financije *Praktikum*: Ekonomski fakultet Osijek
16. Ministarstvo financija. Državni proračun – Arhiva. Dostupno na: <https://mfin.gov.hr/proracun-86/drzavni-proracun-arhiva/610> [pristupljeno, 31. kolovoza 2021.].
17. Ministarstvo financija (2019). Porezna reforma 4. krug, Porezna reforma 2016-2020. Dostupno na: https://vlada.gov.hr/UserDocsImages//2016/Sjednice/2019/Listopad/187%20sjednica%20VRH/Novi%20direktorij//Prezentacija_Porezna%20reforma%204.%20krug.pdf [pristupljeno 8. rujna 2021.].
18. Ministarstvo financija (2019). Provedena porezna reforma 2017.-2019. Dostupno na: <https://vlada.gov.hr/UserDocsImages/Vijesti/2019/07%20srpanj/26%20srpnja/pregled%20promjena%202016-2019%20-%2026%2007%2019%20PP.pdf> [pristupljeno 8. rujna 2021.].
19. Ministarstvo financija (2020). Provedena porezna reforma 2016.-2020. - uz prijedlog daljnjih rasterećenja tijekom 2021. Dostupno na: <https://mfin.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/provedena%20porezna%20reforma%202016.2020..pdf> [pristupljeno 7. rujna 2021.].
20. Mirovinsko.hr (2020). Dostupno na: <https://www.mirovinsko.hr/UserDocsImages/statistika/statisticke-informacije/2020/11/Statisticke-informacije-HZMO-a-11-2020-prosinac-2020.pdf> [pristupljeno, 7. rujna 2021.].
21. Mišljenje Porezne uprave (2018). Kriptovalute – porezni tretman kapitalnih dobitaka po osnovi trgovanja. *Računovodstvo i porezi u praksi*. 12 (8), str. 185-187
22. Musgrave, R., (1998). Kratka povijest fiskalne doktrine. Zagreb: Institut za javne financije
23. Nađ, T. (2016). Povijest poreza na dohodak u RH. Dostupno na: <http://finance.hr/povijest-poreza-na-dohodak-u-rh/> [pristupljeno, 18. lipnja 2021.].
24. Petersen, H-G. (1988). Finanzwissenschaft I. Stuttgart: Kohlhammer

25. Porezna uprava. Dohodak od kapitala. Dostupno na: https://www.porezna-uprava.hr/pozivni_centar/Stranice/dohodak-od-kapitala.aspx [pristupljeno 5. srpnja 2021.].
26. Porezna uprava (2014). Najvažnije izmjene zakona i pravilnika koje stupaju na snagu s 1. siječnja 2015. Dostupno na: <https://www.porezna-uprava.hr/Dokumenti%20vijesti/IzmjeneZakonaIPravilnika2015.pdf> [pristupljeno 8. rujna 2021.].
27. Porezna uprava (2015). Oporezivanje drugog dohotka. Dostupno na: https://www.porezna-uprava.hr/HR_publicacije/Prirucnici_brosure/167_DrugiDohodak.pdf [pristupljeno 10. rujna 2021.].
28. Porezna uprava. Osobni odbitak. Dostupno na: https://www.porezna-uprava.hr/baza_znanja/Stranice/OsobniOdbitak.aspx [pristupljeno 8. srpnja 2021.].
29. Porezna uprava. Porez na dohodak. Dostupno na: https://www.porezna-uprava.hr/HR_porezni_sustav/Stranice/porez_na_dohodak.aspx [pristupljeno 10. rujna 2021.].
30. Porezna uprava (2020). Porezne promjene od 1. siječnja 2021. Dostupno na: <https://www.porezna-uprava.hr/Stranice/PoreznaReforma2019.aspx> [pristupljeno 8. rujna 2021.].
31. Porezna uprava. Primici koji se ne smatraju dohotkom. Dostupno na: https://www.porezna-uprava.hr/pozivni_centar/Stranice/primici-koji-se-ne-smatraju-dohotkom.aspx [pristupljeno 10. srpnja 2021.].
32. Porezni obveznik i porezno razdoblje: *Oporezivanje drugog dohotka (Porezna uprava)*. [Online] srpanj 2015. Dostupno na: https://www.porezna-uprava.hr/HR_publicacije/Prirucnici_brosure/167_DrugiDohodak.pdf [pristupljeno 12. srpnja 2021.].
33. Profortis.hr (2017). Porezne promjene od 01.01.2018. Dostupno na: <https://www.profortis.hr/porezne-promjene-od-01-01-2018> [pristupljeno 8. rujna 2021.].
34. Računovodstvo, revizija i financije. Promjene u Zakonu o porezu na dohodak. Dostupno na: <https://www.rif.hr/objavljene-su-izmjene-poreznih-zakona-1841-vijest/> [pristupljeno 12. srpnja 2021.].
35. RiPup info (2020). Neoporezivi iznosi naknada, potpora i nagrada, dnevnica i otpremnina. *Računovodstvo i porezi u praksi*. 12 (1), str. 217

36. Šimović, H. (2012). Razvoj poreza na dohodak u Hrvatskoj: reforme i promašaji. Dostupno na: file:///C:/Users/comp/Downloads/Clanak_12_01.pdf [pristupljeno 8. rujna 2021.].
37. Teb.hr (2021). Poduzetnička plaća za 2021. - obračun obveza. Dostupno na: <https://www.teb.hr/novosti/2021/poduzetnicka-placa-za-2021-obracun-obveza/> [pristupljeno 10. rujna 2021.].
38. Zakon.hr. Zakon o doprinosima. Dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/365/Zakon-o-doprinosima> [pristupljeno 4. srpnja 2021.].
39. Zakon.hr. Zakon o porezu na dohodak. Dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/365/Zakon-o-doprinosima> [pristupljeno 17. kolovoza 2021.].
40. Zuber, M. (2021). Porez se plaća na zaradu ostvarenu zamjenom kriptovaluta za „klasični novac“ u dvije godine. Dostupno na: <https://lider.media/sto-i-kako/porez-se-placa-na-zaradu-ostvarenu-zamjenom-kriptoaluta-za-klasichni-novac-u-dvije-godine-137244> [pristupljeno 18. kolovoza 2021.].
41. Wikipedia (2021). Metodologija. Dostupno na: <https://bs.wikipedia.org/wiki/Metodologija> [pristupljeno 1. rujna 2021.].

POPIS TABLICA

Tablica 1 Izmjene poreznih osnovica i stopa	9
Tablica 2 Promjene u Zakonu o porezu na dohodak	13
Tablica 3 Pregled neoporezivih svota naknada, troškova potpora i nagrada te primitaka koji se ne smatraju dohotkom i primitaka na koje se ne plaća porez na dohodak - dnevnice, dodatci i naknada za odvojeni život	22
Tablica 4 Osobni odbitak	26
Tablica 5 Obračun plaće od nesamostalnog rada primjer 1; Zaposlenik koji koristi samo osnovni osobni odbitak, bez uzdržavanih članova	28
Tablica 6 Obračun plaće od nesamostalnog rada primjer 2; Zaposlenik koji koristi osnovni osobni odbitak, prvo i drugo uzdržavano dijete te djelomičnu invalidnost djeteta	29
Tablica 7 Obračun poduzetničke plaće primjer 1; Obrtnik obveznik poreza na dobit koji koristi osnovni osobni odbitak, prvo i drugo uzdržavano dijete	31
Tablica 8 Obračun poduzetničke plaće primjer 2; Obrtnik obveznik poreza na dobit koji koristi samo osnovni osobni odbitak, bez uzdržavanih članova	32
Tablica 9 Struktura poreza na dohodak od 2015. – 2020. godine	34
Tablica 10 Broj zaposlenih u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2015. - 2020. g.	35

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1 Iznosi poreza na dohodak u poreznim prihodima proračuna Republike Hrvatske 34

Grafikon 2 Broj zaposlenih u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2015. - 2020. godine..... 36